

Digitaalisen ryhmäportfolion käyttöönotto päiväkodin lapsiryhmässä

Pekka Jaakkola

2021 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Digitaalisen ryhmäportfolion käyttöönotto päiväkodin lapsiryhmässä

Pekka Jaakkola
Sosionomi (AMK)
Opinnäytetyö
Lokakuu, 2021

Pekka Jaakkola

Digitaalisen ryhmäportfolion käyttöönotto päiväkodin lapsiryhmässä

Vuosi

2021

Sivumäärä

56

Opinnäytetyö oli toiminnallinen ja sen tuotos digitaalinen ryhmäportfolio, joka toteutettiin 2-4-vuotiaiden lasten päiväkotiryhmässä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli ottaa lapsiryhmässä käyttöön digitaalinen ryhmäportfolio. Tavoitteena oli löytää tapoja lasten osallisuuden toteutumiseksi portfolion tekemisessä. Tässä raportissa käsitellään toimintaan pohjautuen sitä, miten lasten kanssa työskenneltiin ja mitä uusia työskentelytapoja löydettiin. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018) mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea tieto- ja viestintäteknologista osaamista. Perinteisiä oppimistapoja saatetaan kuitenkin pitää ensisijaisina ja asenne voi olla, että esimerkiksi käsin kirjoittaminen tulisi oppia ennen laitteen avulla tapahtuvaa kommunikointia. Saatetaan jopa ajatella, että teknologian käyttö vähentää lasten ulkoilua ja köyhdyttää mielikuvitusta. Opinnäytetyössä pyrittiin löytämään vastaus seuraaviin kysymyksiin: miltä osin dokumentointi kiinnostaa lapsia, minkälaista materiaalia lapsilta saadaan ja miten kuvien valitseminen onnistuu. Toimintaa ja lasten leikkejä kuvattiin portfolioon ja pyrittiin siihen, että lapset kuvaisivat itse mahdollisimman paljon. Tabletti oli aina valmiina käyttöön. Heräsi ajatuksia siitä, miten portfolio täyttää sille asetetut tavoitteet, sekä siitä, miten portfolion tekemiseen vaikuttavat rakenteelliset toimintatavat ja toimintakulttuuri, jotka eivät aina tue lasten osallisuutta.

Pekka Jaakkola

Introduction of a Digital Group Portfolio in a Kindergarten

Year

2021

Pages

56

The thesis was functional and its output was a digital portfolio, which was implemented in a kindergarten group of 2-4-year-old children. The purpose of the thesis was to introduce a digital group portfolio in the kindergarten group. The aim was to find ways to make children participate in the making of the portfolio. This report discusses, on an activity-by-activity basis, what new ways of working were found with the children. According to the National Core Curriculum for Early Childhood Education and Care (2018), the task of early childhood education is to support information and communication technology skills. However, traditional learning methods may be considered a priority and the attitude may be that, for example, handwriting should be learned before communicating with a digital device. One might even think that the use of technology reduces children's outdoor activities and impoverishes their imagination. The thesis tries to find the answers to the following questions: to what extent children are interested in documentation, what kind of material is obtained from children and how to choose the photos to add in the portfolio. The activities and children's games were added to the portfolio and the aim was for the children to take pictures of themselves as much as possible. The tablet was always ready to use. Thoughts arose about how the portfolio meets the goals set for it, as well as how the making of the portfolio is influenced by structural policies and operating cultures that do not always support children's inclusion.

Keywords: early childhood education, documentation, group portfolio, digital, inclusion

Sisällys

1	Johdanto.....	8
2	Tietoperusta	10
2.1	Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	11
2.2	Osallistuminen ja vaikuttaminen.....	13
2.3	Pedagoginen dokumentointi ja osallisuus.....	14
3	Toiminnallisen opinnäytetyön toteutus suunnitelma.....	16
3.1	Toiminta ja sen tavoitteet.....	16
3.2	Toiminnan toteutus	17
3.3	Toiminnan arviointi	17
4	Toiminnallisen opinnäytetyön prosessi	18
4.1	Pedagoginen suunnittelu, dokumentointi ja arviointi.....	18
4.2	Ryhmäportfolion toteutus.....	19
4.3	Ryhmäportfolion toteutuksen arviointi	44
5	Pohdinta	47
5.1	Toiminnallisen opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	47
5.2	Tuotoksen tarkastelu	48
5.3	Jatkokehittämissaiheet.....	50
	Lähteet.....	53
	Kuvat	55
	Taulukot	55
	Liitteet	56

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena oli ottaa lapsiryhmässä käyttöön digitaalinen ryhmäportfolio. Tavoitteena oli löytää tapoja lasten osallisuuden toteutumiseksi portfolion tekemisessä, sekä henkilökunnan ammatillisten taitojen kasvaminen varhaiskasvatuksessa. Työelämäkumppanina oli Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Kasko. Opinnäytetyö oli toiminnallinen ja sen toimintana oli digitaalisen portfolion käyttöönotto yhden Helsingin kaupungin päiväkodin 2-4-vuotiaiden lasten ryhmässä.

Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksessa kehitetään innovatiivisesti uusia tapoja digitaalisten palveluiden ja laitteiden hyödyntämiseen, sekä digitaalisuuteen liittyvän pedagogiikan kehittämiseen. Tämä tapahtuu yhdessä kokeillen, sekä arvioimalla näin syntyneen toiminnan havaintoja ja kokemuksia. Tällä pyritään luomaan pedagogiikkaa, joka tukee lasten tulevaisuuden taitoja digitaalisuuteen liittyen. Helsingin kaupungilla on yhdentoista innovatiivisen päiväkodin verkosto. Verkostossa toiminnan tavoitteeksi on asetettu erilaisten digitaalisten laitteiden ja palveluiden kokeileminen. Kokeiluista nousevien kokemusten perusteella arvioidaan niiden soveltuvuutta ja käytettävyyttä laajemmin muissa Helsingin kaupungin päiväkodeissa. Tavoitteena yhteistyössä on myös luoda varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen hyviä yhteisiä käytäntöjä digitaalisuuteen liittyvän pedagogiikan viitekehysessä. (Tieto- ja viestintäteknologia Helsingin varhaiskasvatuksessa 2021.)

Digitaalista ryhmäportfoliota käytetään työvälineenä, jolla varhaiskasvatussuunnitelmien sekä ryhmän ja yksikön suunnitelmien tavoitteet saadaan toiminnassa näkyviksi ja näin ollen niitä voidaan myös arvioida säännöllisesti. Portfolio laajemmin ajateltuna on kokonaisuus, joka koostuu suunnittelusta, arvioinnista ja toiminnan kehittämisestä. Tämän kokonaisuuden avulla varhaiskasvatuksessa käytettävää pedagogiikkaa tehdään myös huoltajille näkyväksi. Portfolio on aktiivisesti jokapäiväisessä toiminnassa mukana ja sitä tehdään yhdessä lasten kanssa. (Digitaalinen ryhmäportfolio 2019, 4.)

Alun perin aloittaessani opinnäytetyön suunnittelun, työskentelin varhaiskasvatuksen opettajana yhdessä tällaisessa edellä mainitussa innovatiivisessa päiväkodissa. Opinnäytetyön

toiminnallinen osuus oli tarkoitus toteuttaa tässä tutussa ympäristössä tuttujen lasten ja huoltajien parissa. Toisin kuitenkin kävi. Kevättalvella 2020 valtakunnallisesta poikkeustilanteesta johtuvien rajoitusten takia tutkimuslupaa ei ollut mahdollista saada ja vaikka olisikin, melkein kaikki ryhmän lapset olivat jääneet kotiin pitkäksi ajaksi. Tästä seurasi se, että toiminnallinen osuus jäi tekemättä tässä päiväkodissa. Työsuhteeni oli sijaisuuden loppumisen takia päättyvässä ja rekrytoinnit oli Helsingin kaupungilla jäädytetty. Vuoden 2020 syksyllä oli kaikissa Helsingin kaupungin päiväkodeissa määrä ottaa käyttöön digitaalinen ryhmäportfolio. Lopulta loppuvuodesta 2020 pääsin töihin varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin opinnäytetyön kannalta sopivaan päiväkotiin.

Pääsin ryhmään, jossa omaksi onnekseni ei vielä ollut aloitettu portfolion tekemistä. Työskentelin tässä 2-4-vuotiaiden lasten ryhmässä koko kevätkauden, jonka aikana toiminnallisen opinnäytetyön tuotos syntyi. Samassa ryhmätilassa oli kaksi laskennallisesti neljäntoista lapsen lapsiryhmää. Molemmista ryhmistä oli varhaiskasvatuksen opettaja ja varhaiskasvatuksen lastenhoitaja. Käytännössä nämä kaksi ryhmää toimivat kuitenkin yhtenä isona ryhmänä, joka oli jaettu kahteen ryhmään vain aikataulullisesti. Ruokailu tapahtui toisella ryhmällä ryhmätilassa ja toisella käytävälle muodostetuissa pöytäryhmissä. Täten arki muistutti enemmän pienryhmällä porrastettua ison ryhmän päivän rakennetta, kuin kahden erillisen pienemmän ryhmän arkea. Portfolio tehtiinkin molemmille ryhmille yhteiseksi. Tämä johtui siitä, että portfolion tekeminen lankesi minulle tiimin yhteisestä toiveesta. Koska asia oli minulle tuttu, sain rooliksi ryhmän digiasioista vastaamisen. Lähtötilanteena tämä ei ollut paras mahdollinen, mutta etuna oli vapaat kädet toteuttaa portfolioa. Tämä asetelma toi myös haasteita, jotka liittyivät etenkin ryhmässä jo syyskaudella vakiintuneisiin muodostuneisiin toimintatapoihin. Koin silti, että alkuperäiset opinnäytetyön tavoitteet oli mahdollista toteuttaa riittävässä määrin tässä ryhmässä. Erityisesti mielenkiinnon kohteenahan oli se, miten lasten osallisuutta voisi toteuttaa portfolion teossa.

Toiminnassa kuvattiin portfolioon kuvia ja videoita, mutta pääpaino opinnäytetyössä oli lasten omalla toiminnalla, eli lasten omalla kuvaamisella ja sillä, että he saivat päättää mitä portfolioon laitetaan. Tässä opinnäytetyön raportissa käsitellään toimintaan pohjautuen sitä, miten lasten kanssa työskenneltiin ja mitä uusia työskentelytapoja löydettiin. Työn ja sen kehittämisen osaamisen osoittaminen tuodaan esiin tässä toiminnallisen opinnäytetyön raportissa kirjallisesti. Koska opinnäytetyö oli toiminnallinen, ei siinä ollut välttämätöntä käyttää tutkimuksellisia menetelmiä (Vilkkä & Airaksinen 2003, 56). Kuvatut kuvat ja videot, sekä niiden avulla koostettu digitaalinen ryhmäportfolio ovat toiminnan tulosta, mutta niiden avulla ei tehty analyysiä tai havainnoitu lasten käyttäytymistä jälkepäin tallenteelta.

Määrällistä tai laadullista tutkimusta ei tehty. Kuitenkin tässä opinnäytetyössä on vahvasti mukana tutkimuksellinen ote ja perusta. Tämä onkin välttämätöntä työn ja ammatillisten käytäntöjen kehittämisen kannalta myös toiminnallisessa opinnäytetyössä (Vilka 2021).

Opinnäytetyö nojautuu yhtäältä Opetushallituksen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin 2018. Tietoperustassa kirjallisuutta vasten peilataan, miten Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pedagogiikka tällä hetkellä toteutuu ja miten sen toteutumista voisi vielä kehittää. Näkökulmana on osallisuus ja teknologisten laitteiden käyttäminen. Toisaalta toimintaa peilataan lisäksi myös Helsingin kaupungin omaan ohjeistukseen ja pedagogisiin toimintatapoihin. Näihin kahteen tukipilariin nojaten ja omien havaintojeni ja huomioideni läpi katsoen arvioin toiminnan onnistumista ja pohdin digitaalisen ryhmäportfolion mahdollisuuksia ja haasteita jatkokehittämisen näkökulmasta.

2 Tietoperusta

Varhaiskasvatus määritellään yhteiskunnalliseksi palveluksi, jolla on useita tehtäviä. Sen tehtävänä on lasten kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistäminen. Tämä tapahtuu huoltajien kanssa yhteistyössä. Varhaiskasvatus myös ehkäisee syrjäytymistä ja edistää lasten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Kun lapsi on mukana varhaiskasvatuksessa, hänen siinä oppimansa tiedot ja taidot vahvistavat hänen osallisuuttaan ja aktiivista toimijuuttaan yhteiskunnassa. Varhaiskasvatus myös tukee huoltajia heidän kasvatustyössään ja lisäksi tekee heidän osallistumisensa työelämään ja opiskeluun mahdolliseksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 14.)

Pedagogiikka on Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018, 22) mukaan tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa lasten oppimisen ja hyvinvoinnin toteutumiseksi. Se perustuu monitieteiseen tietoon, joka pohjautuu erityisesti kasvatustieteeseen ja varhaiskasvatustieteeseen. Pedagogiikkaa toteuttaa ammattihenkilöstö, joka on ammatillisesti johdettua.

Opetuksessa huomioidaan lasten mielenkiinnonkohteet, kehittyvät taidot, yksilölliset tuen tarpeet ja vahvuudet. Opetus pohjautuu myös niille tavoitteille, joita on asetettu

oppimisympäristöille, pedagogiselle toiminnalle ja laaja-alaiselle osaamiselle.
(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 23.)

Koska ympäröivä maailma muuttuu, nousee tästä tarve laaja-alaiselle osaamiselle. Sen kehittyminen edistää lapsen kasvua sekä yksilönä, että yhteisön jäsenenä. Tämä osaaminen alkaa kehittyä jo varhaislapsuudessa ja tämä kehitys jatkuu koko elämän ajan. Kasvaminen ihmisenä, opiskelu ja työnteko, sekä toimiminen kansalaisena tällä hetkellä ja myös tulevina aikoina vaatii osaamista, jonka täytyy ylittää ja yhdistää tiedon- ja taidonalat.
(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 23-24.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kuvatut viisi toisiinsa liittyvää laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta ovat:

- *Ajattelu ja oppiminen*
- *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*
- *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*
- *Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*
- *Osallistuminen ja vaikuttaminen*

(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 24.)

Tässä opinnäytetyössä edellä mainituista nousee esiin kaksi viimeistä, eli monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, sekä osallistuminen ja vaikuttaminen.

2.1 Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Monilukutaito on suomenkielinen vastine englannin kielen sanalle 'multiliteracy' (Luukka 2019, 34). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018, 26) se määritellään seuraavasti:

”Monilukutaito on kulttuurisesti moninaisten viestien ja ympäröivän maailman ymmärtämisen sekä vuorovaikutuksen näkökulmasta keskeinen perustaito. Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Monilukutaidon perustana on laaja tekstikäsitys, jonka mukaan erilaiset tekstit voivat olla muun muassa kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.”

Monilukutaito saatetaan joskus tyypistää pelkäksi mediakasvatukseksi (Kumpulainen & Sefton-Green 2019, 11). Toisaalta mediakasvatus on erittäin laaja aihe sinänsä. Digitaalinen portfolioyöskentely mahdollistaa luontevasti myös mediakasvatuksen toteuttamisen monilta osin. Varhaiskasvatuksessa mediakasvatusta voidaan tarkastella neljästä eri näkökulmasta (Sintonen 2018, 87). Tämän opinnäytetyön kannalta tärkeimmät näkökulmat mediakasvatukseen ovat teknologiakasvatuksellinen näkökulma, jossa korostuu mediateknologian käyttö, sekä ilmaisuun ja taidekasvatukseen painottuva mediasisältöjen oma tuottaminen. Sen sijaan se, miten median kuluttaminen vaikuttaa lapseen, ja tähän liittyvä suojelullinen näkökulma rajautuvat tämän opinnäytetyön aiheen ulkopuolelle.

Varhaiskasvatuksen yksi tehtävä on tukea tieto- ja viestintäteknologista osaamista. Siihen liittyvien taitojen oppiminen edistää lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Näiden taitojen lisäksi tarvitaan monilukutaitoa, että voi toimia arjessa ja olla muiden ihmisten kanssa vuorovaikutuksessa uusien teknologisten tavoin. Näitä taitoja jokainen kansalainen tarvitsee myös yhteiskunnalliseen osallistumiseen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 26.)

Varhaiskasvatuksen opettajat saattavat vierastaa uusien viestintäteknologioiden käyttöä ja pitää niitä jopa haitallisina lapsille. He saattavat ajatella, että teknologian käyttö muun muassa vähentää lasten ulkoilua ja köyhdyttää mielikuvitusta leikin määrän vähetessä. Myös perinteisten kirjojen tärkeys saattaa korostua verrattuna uusiin medioihin. Asenteena saattaa olla, että perinteiset oppimistavat ovat ensisijaisia ja esimerkiksi käsin kirjoittaminen tulisi oppia ennen laitteella avulla tapahtuvaa kommunikointia. Useimmin opettajat ovat kuitenkin kiinnostuneita ja motivoituneita uuden teknologian mahdollisuuksiin varhaiskasvatuksessa. (Kervin & Comber 2019, 21-23.)

Saattaa olla, että uuden omaksuminen ei varhaiskasvatuksen opettajille ole sinänsä lainkaan kielteistä, mutta he saattavat uskoa vanhojen asenteiden olevan työyhteisössä niin lujassa, että eivät uskalla kokeilla uusia tapoja. Myös jatkuva kiireen tuntu varmasti tuo suuren esteen uuden omaksumiselle. On helpompi pitää vanhoista hyväksi havaituista työtavoista kiinni. Mutta riskinä tällöin on, että varhaiskasvatus eristyy muusta maailmasta.

2.2 Osallistuminen ja vaikuttaminen

Varhaiskasvatuksen yhtenä tärkeänä tehtävänä on tukea lasten vielä kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Myös oma-aloitteisuuteen kannustaminen on tärkeää. Kun lapset kohdataan arvostavasti, heidän ajatuksiaan kuunnellaan ja heidän aloitteisiinsa vastataan aidosti, vahvistaa tämä lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Lasten tuleekin suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa päiväkodin henkilöstön kanssa yhdessä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 26-27.)

Aikuisen tulee mahdollistaa lasten osallisuus tekemällä aloite toiminnalle (Roos, Nurhonen & Viitanen 2018, 87-90), joten pedagoginen suunnittelu ei ole osallisuuden este, vaan sen edellytys. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa kerrotaan Helsingin noudattavan neljän osallisuuden kulmakiven periaatetta:

- 1. Ensimmäisenä kulmakivenä on luoda olosuhteet ja ilmapiiri osallisuudelle myönteiseksi*
- 2. Toisena kulmakivenä on kyky kerätä lapsesta eri tavoin tietoa ja päästä sisälle lapsen maailmaan*
- 3. Kolmantena kulmakivenä on aikuisen kyky hyödyntää lapsilta saatavaa tietoa pohjaksi yhteiselle toiminnalle.*
- 4. Neljäntenä kulmakivenä on aikuisen kiinnostus kehittää osallisuutta tukevia toimintatapoja omassa työssään*

(Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma 2018, 19.)

Pedagogista dokumentointia käytetään varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioimisen ja kehittämisen keskeisenä työmenetelmänä. Se etenee jatkuvana prosessina, jossa havainnot, dokumentit ja niiden vuorovaikutuksellisesti tapahtuva tulkinta tuovat syvempää ymmärrystä varhaiskasvatuksen pedagogisesta toiminnasta. Pedagogisen dokumentoinnin avulla saadaan tietoa lasten elämästä. Tämä tieto koskee lasten kehitystä, kiinnostuksen kohteita, ajattelua, oppimista ja tarpeita. Se tuottaa tietoa myös koko lapsiryhmässä tapahtuvasta toiminnasta monipuolisella ja todellisuuteen perustuvalla, aistein havaittavalla tavalla. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 37.)

Tiedottaminen huoltajille voi tapahtua päiväkirjanomaisesti. Se on toimiva tapa, kun halutaan tehdä toimintaa näkyväksi huoltajille. Se on myös nopeaa, kun siihen tulee rutiini. Vuoden aikana syntyy mittava arkisto eri asioista mitä varhaiskasvatuksessa on tehty. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 85.) Vaikka se ei olekaan lapsilähtöistä, on silläkin tärkeä tehtävä, kuten Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018, 37) todetaan.

Huoltajien kanssa jaetaan lapsen jokaisen päivän kokemukset ja tapahtumat. On tärkeää viestiä lapsen kehityksestä ja oppimisesta myönteisesti ja kannustavasti. Lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia turvataan sillä, että huoltajat ja päiväkodin henkilöstö tuovat esiin omia havaintojaan ja keskustelevat lapsen päivästä säännöllisesti. Tässä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä voidaan luontevasti käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa hyväksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 34.)

Näiden dokumenttien tuottaminen ei yleensä siis ole lapsilähtöistä toimintaa. Kuitenkin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan (2018, 37) pedagogisella dokumentoinnilla voidaan toteuttaa varhaiskasvatusta lapsilähtöisesti: dokumentoinnin keinoin saatuja tietoja ja ymmärrystä pystytään hyödyntämään oppimisympäristöjen, menetelmien, työtapojen, toiminnan tavoitteiden ja sisältöjen muokkaamisessa lasten kiinnostuksen ja tarpeiden mukaisesti.

2.3 Pedagoginen dokumentointi ja osallisuus

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksessa keskeinen työmenetelmä. Sen tavoitteena on jokaisen lapsen yksilökohtainen tunteminen, huoltajien osallisuuden mahdollistaminen lapsensa varhaiskasvatuksessa, lasten välisten suhteiden ymmärtäminen, sekä vuorovaikutuksen tunnistaminen ja tiedostaminen lasten ja henkilöstön välillä. Dokumentit pidemmältä aikaväliltä osaltaan mahdollistavat pedagogisen toiminnan arvioinnin ja henkilöstön itsearvioinnin. (Pedagoginen dokumentointi 2020.)

Pedagoginen dokumentointi voi olla aikuislähtöistä, mutta myös samaan aikaan lapsilähtöistä, jos joustava struktuuri mahdollistaa sen (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 17). Digitaalista dokumentointia käytetään leikeissä, tutkimisessa, liikkumisessa. Tämän lisäksi sitä hyödynnetään myös taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa. Lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoja sekä lukutaitoa kehittävät mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian avulla tapahtuvaan kokeiluun ja sisältöjen tuottamiseen. Tämä toteutuu lapsen tehdessä näitä itse ja yhdessä muiden kanssa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 26.)

Helsingin kaupunki käyttää pedagogisen ja digitaalisen dokumentoinnin lisäksi termiä portfolio pedagogiikka: Perusopetuksessa yhteiseksi pedagogiseksi kehittämistavoitteeksi lukuvuodelle 2018-2019 valittiin mm. portfolio pedagogiikan kehittäminen (Kasvatus ja koulutus Toimintakertomus 2018, 26). Portfolio pedagogiikka on pedagogista dokumentointia, jossa hyödynnetään opetusprosessin tukena sähköisiä oppimisalustoja (Portfolio pedagogiikkaa Helsingistä! 2019). Varhaiskasvatuksessa se painottuu ryhmäportfolion käyttöön, mutta luo mahdollisuuksia myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelman tarkentamiseen lapsiin tutustumisen helpottumisen kautta (Portfolio pedagogiikkaa Arabiasta: Marianna 2019).

Helsingin varhaiskasvatuksessa toiminnan suunnittelun tärkeimmät pedagogiset työvälineet ovat yksikön toimintasuunnitelma, ryhmän pedagoginen suunnitelma ja ryhmäportfolio (Pedagogisen dokumentoinnin kokonaisuus 2021, 4). Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa (2019, 42) on määritelty, että ryhmän pedagoginen suunnitelma ja ryhmäportfolio ovat osa pedagogista dokumentointia. Yksikön toimintasuunnitelma laaditaan jokaiselle toimintakaudelle ja sen tavoitteet nousevat Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmasta ja strategiasta (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 41).

Helsingissä ryhmän pedagogisen suunnitelman tarkoitus on vahvistaa ja yhtenäistää pedagogista suunnittelua, tavoitteiden asettamista ja toimenpiteiden toteuttamista.

Suunnitelma on ainoastaan ryhmän tiimin käyttämä työväline, eikä sitä jaeta huoltajille. Ryhmän pedagogiseen suunnitelmaa päivitetään toimintakauden aikana ja siihen palataan vähintään kerran kuukaudessa. (Pedagogisen dokumentoinnin kokonaisuus 2021, 6.)

Helsingin kaupungin huoltajille suunnatussa asiakastiedotteessa ryhmäportfolio kuvataan varhaiskasvatusryhmän omaksi digitaalisesti tallennettavaksi kansiksi, johon tallennetaan lapsiryhmälle merkityksellisiä dokumentteja, kuten kuvia, videoita ja äänitteitä. Näistä dokumenteista muodostuva kooste lapsiryhmän kasvusta ja oppimisesta päiväkodissa toimintakauden aikana mahdollistaa sen, että myös huoltajat pääsevät näkemään, mitä päiväkodissa tapahtuu. Ryhmäportfoliota voi myös tutkia lapsen kanssa kotona ja keskustella yhdessä tärkeistä tapahtumista. (Ryhmäportfolio-asiakastiedote 2020, 1.)

Näiden kolmen pedagogisen työvälineen avulla Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman sisällöt tulevat osaksi tavoitteita ja toimenpiteitä. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat ovat ryhmän toiminnan suunnittelun pohjana, mutta näiden työvälineiden avulla ryhmän pedagogiikka saadaan paremmin näkyväksi niin tiimille, päiväkodin johtajalle kuin huoltajillekin. Ajatus on, että myös lapset pääsevät näin luontevammin mukaan toiminnan suunnitteluun, dokumentointiin ja arviointiin. (Pedagogisen dokumentoinnin kokonaisuus 2021, 4.)

3 Toiminnallisen opinnäytetyön toteutussuunnitelma

3.1 Toiminta ja sen tavoitteet

Toimintaa ja lasten leikkejä kuvataan päivittäin. Pyritään siihen, että lapset kuvaavat itse mahdollisimman paljon. Näin tuotetaan sisältöä, joka liitetään digitaaliseen portfolioon. Opinnäytetyön toiminnallisuus yhtäältä mukaillee ryhmän toimintaa ja toisaalta on sen keskiössä, riippuen siitä, miten lasten kiinnostus omaan sisällöntuottamiseen vaihtelee. Tabletti on koko ajan käytössä tai valmiina käyttöön. Ryhmässä ei ole vielä aloitettu digilaitteiden käyttöä lasten kanssa, joten perusasiatkin ovat lapsille ja työntekijöille vieraita. Tämä antaa kuitenkin kiinnostavan ja haasteellisen pohjan opinnäytetyön toiminnallisen osuuden toteuttamiselle.

Kuvia voidaan katsoa helposti lasten kanssa yhdessä joko tabletilta tai kannettavalta tietokoneelta. Lapset ovat aktiivisia toimijoita ja kuvaavat omia videoita ja ottavat valokuvia. Tämä on leikinomaista dokumentointia. Tabletissa, puhelimessa ja kannettavassa tietokoneessa väliaikaisesti olevat kuvat poistetaan toiminnallisen jakson päättyessä.

Opinnäytetyön toiminnallisuus on luonnollisesti osa varhaiskasvatusta ryhmässä ja osallistumiseen pyydetään kirjallinen lupa huoltajilta (liite 1). Ryhmässä on yhteensä 25 lasta ja neljä työntekijää, joista yksi on myös opinnäytetyön tekijä.

3.2 Toiminnan toteutus

Toteutuksen kannalta tekninen laitteisto on luonnollisesti välttämätön. Kyseessä on päiväkotia, jossa on hyvät mahdollisuudet toteuttaa tämä toiminnallisuus. Käytössä olevat laitteet: kolme tablettia (iPad) ja kaksi kannettavaa tietokonetta. Ryhmän puhelinta käytetään myös kuvien ja videoiden kuvaamiseen. Lasten kuvatessa käytetään tablettia.

Koska huoltajille jaettavilla luvilla saadaan lupa myös lasten kasvojen näkymiselle, eli lapset voivat esiintyä kuvissa tunnistettavina, ei tarvita aikaa vievää kuvankäsittelyä. Pääpaino kuvissa on toiminnassa, ei yksittäisissä lapsissa, koska kyseessä on ryhmäportfolio.

Myös lasten taiteellisia tuotoksia voidaan dokumentoida. Lapsille myös kerrotaan, että kuvat menevät paikkaan, mistä niitä voi kotonakin katsella ja että kaikki muutkin lapset voivat nähdä ne. Tämä on sekä eettistä, että mahdollisesti innostaa lapsia tarjoamaan portfolioon dokumentteja.

3.3 Toiminnan arviointi

Pyritään löytämään vastaus ainakin seuraaviin kysymyksiin: miltä osin lapsia kiinnostaa dokumentointi, minkälaista materiaalia lapsilta saadaan ja miten kuvien valitseminen

onnistuu isolla ryhmällä, eli miten materiaali saadaan siirrettyä portfolioon. Arvioinnissa ei pyritä määrittelemään sitä, onko toiminta onnistunut vai ei, vaan pikemminkin löytämään uusia tapoja toimia. Tietenkin on myös kiinnostavaa nähdä mikä ei toimi ja etsiä siihen syitä ja sitä kautta kehittää toimintaa. Pääpaino on lasten toiminnassa, ei siinä, että saataisiin näyttävä portfolio aikaiseksi. Se on oikeastaan vain sivutuote, joka sinällään on tietenkin arvokas monella tapaa pedagogisen dokumentoinnin välineenä.

4 Toiminnallisen opinnäytetyön prosessi

4.1 Pedagoginen suunnittelu, dokumentointi ja arviointi

Digitaalisen ryhmäportfolion toteutus on täysin sidoksissa ryhmän pedagogiseen suunnitteluun. Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä noudatettiin Helsingin kaupungin ohjeistusta ja yhteisiä toimintatapoja. Tärkein suunnittelun väline ryhmäportfolion kannalta on ryhmän pedagoginen suunnitelma, jonka pohjalta toimintaa toteutetaan. Tämä toiminta dokumentoidaan ryhmäportfolioon. Ryhmäportfolio toimii myös arvioinnin välineenä. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman (2019, 41) mukaan toiminnan arviointi on velvoittavaa ja sen tarkoituksena on toiminnan laadun kehittäminen ja parantaminen.

Ryhmän pedagogiseen suunnitelmaan kirjataan ryhmän vahvuudet, kiinnostuksen kohteet, tarpeet ja tavoitteet. Siihen kirjataan myös tiivistettynä, mitkä lasten vahvuuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja tarpeisiin liittyvät keskeiset asiat nousevat ryhmässä esille ja niiden pohjalta määritellään tavoitteet. Ryhmän pedagogiseen suunnitelmaan ei kirjata lapsikohtaisia merkintöjä. Suunnitelmaa varten on olemassa valmis pohja, joka on yhteinen Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksessa. Suunnitelmassa oleviin ryhmän pedagogisen suunnittelun, arvioinnin ja kehittämisen taulukoihin kirjataan tavoitteille toimenpiteet, joissa huomioidaan laaja-alaisen osaamisen ja oppimisen alueiden tavoitteet. Taulukkoon kirjataan suunnitelma siitä, miten toimintaa dokumentoidaan portfolioon ja miten sitä arvioidaan. (Ryhmän pedagoginen suunnitelmapohja 2020-2021, 4.)

Ryhmäportfolioon dokumentoitavat asiat sovitaan yhdessä tiimissä esimerkiksi tiimipalaverissa. Mietitään mitä toimintaa erityisesti halutaan viikon ajalta dokumentoida. Päätetään kuka kuvaa ja videoi. Selkeytetään koko tiimille, mihin tavoitteisiin dokumentoitava toiminta liittyy ja siitä, kuka huolehtii materiaalin lisäämisestä ryhmäportfolioon. Sovitaan, milloin ryhmäportfoliota tarkastellaan lasten kanssa. Kaikkea ei ole tarpeen dokumentoida ja viedä portfolioon. Muutama kuva tai video viikon ajalta on riittävä määrä, kun sisältö on suunniteltu etukäteen hyvin. Joskus materiaalia voi kerääntyä enemmän, joskus taas vähemmän. Työnjaolla varmistetaan, että ryhmäportfolio on myös koko tiimin yhteinen. Lapset ovat myös jo usein osaavia tabletin tai kännykän käyttäjiä, joten kannattaa hyödyntää heidän osaamistaan. (Ohjeet_Ryhmäportfolio.pdf 2020, 2.)

4.2 Ryhmäportfolion toteutus

Laite- ja ohjelmistoteknisin ja visuaalisin osin portfolioa tehtiin Helsingin kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Ryhmäportfolion tekemisen työvälineinä käytettiin älypuhelinia, tablettia ja kannettavaa tietokonetta. Portfolio koottiin PowerPoint-dioille (kuva 1) ja tallennettiin ryhmän omaan Microsoft Teams-kansioon. Ryhmäportfolioon tehtiin dokumentointia viikoittain. Ensin tehtiin portfoliolle etusivu, jossa näkyy ryhmän nimi ja se mille ajalle portfolio on tehty. Portfolion jaksottaminen ja selkeyttäminen onnistui käyttämällä välisivuja viikkojen ja kuukausien välissä. Vasutarroja (liite 2) hyödynnettiin portfolion dioissa. (Ohjeet_Ryhmäportfolio.pdf 2020, 4.)

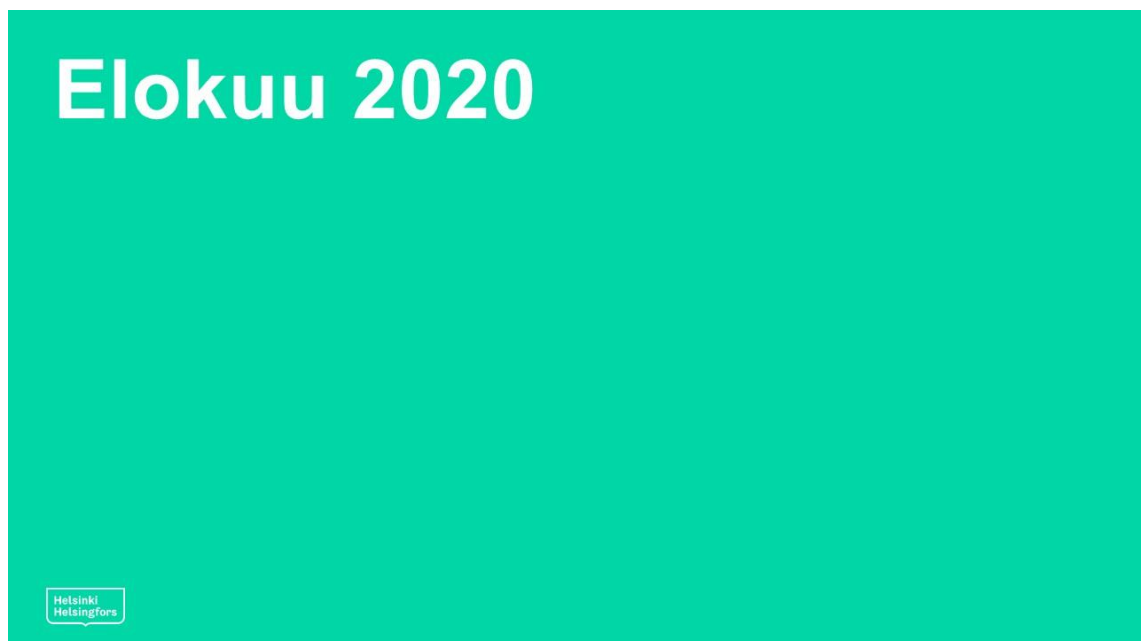

Kuva 1: Portfolio työn alla PowerPointissa

Seuraavaksi on esimerkki siitä (kuvat 2-6), miltä voisi näyttää kuvitteellisen Aurinkoisten ryhmän portfolio. Näissä esimerkeissä käytetään julkaisuvapaita kuvituskuvia. Esimerkkidiat on toteutettu täsmälleen samalla tavalla, kuin tämän opinnäytetyön toiminnallisen tuotoksen portfolioissa on tehty. Kuvassa 2 on kuvitteellisen Aurinkoisten ryhmän ryhmäportfolion etusivu eli ensimmäinen dia ja kuvassa 3 on ryhmäportfolion kuukausi-välisivu.

Kuva 2: Esimerkkidia - Portfolion etusivu

Kuva 3: Esimerkkidia - Portfolion kuukausi-välisivu

Kuvassa 4 on Aurinkoisten ryhmän ensimmäisen viikon dia. Sen teksti kertoo viikon toiminnasta seuraavasti: ”Aurinkoiset ovat tutustuneet aikuisiin ja muihin lapsiin leikkien merkeissä. Teimme yhdessä napeista puun seinälle. Jokainen sai itse valita siihen mieleisensä napit.” Kuvissa lapset pyörivät karusellissa pihalla ja rakentelevat yhdessä palikoilla lattialla. Vasutarroina ovat ”Minä ja meidän yhteisömme” ja ”Ilmaisun monet muodot”. Diassa on

otsikkona päivämäärä. Diassa on myös merkki, josta ilmenee, että kyseessä on ryhmän portfolio. Vasemmassa alareunassa on Helsingin kaupungin logo.

Ma 12.8.2020

Aurinkoiset ovat tutustuneet aikuisiin ja muihin lapsiin leikkien merkeissä. Teimme yhdessä napeista puun seinälle. Jokainen sai itse valita siihen mieleisensä napit.

Minä ja meidän yhteisömme

Ilmaisun monet muodot

Helsinki
Helsingfors

Ryhmän portfolio

Kuva 4: Esimerkkidia - Toimintakauden aloitus

Kuvassa 5 on Aurinkoisten ryhmän toisen viikon dia. Sen teksti kertoo viikon toiminnasta seuraavasti: ”Aurinkoiset suuntasivat päiväkodin kasvatustaikokille koko ryhmän voimin tutkimaan satoa ja tutustumaan puutarhanhoitoon. Lapset myös tutustuivat leikinomaisesti kierrättämiseen ja lajittelivat eri materiaaleja oikeisiin astioihin.” Kuvissa lapset pitelevät porkkanoita käsissään, kastelevat kasveja kastelukannulla ja lajittelevat kierrätysastioihin maahan levitettyjä puhdistettuja roskia. Vasutarroina ovat ”Tutkin ja toimin ympäristössäni” ja ”Osallisuus ja vaikuttaminen”.

Ti 20.8.2020

Tutkin ja toimin ympäristössäni **Osallisuus ja vaikuttaminen**

Aurinkoiset suuntasivat päiväkodin kasvatuslaatikoille koko ryhmän voimin tutkimaan satoa ja tutustumaan puutarhanhoitoon. Lapset myös tutustuivat leikinomaisesti kierrättämiseen ja lajittelivat eri materiaaleja oikeisiin astioihin.

Kuva 5: Esimerkkidia - Puutarha ja kierrätys

Kuvassa 6 on Aurinkoisten ryhmän kolmannen viikon dia. Sen teksti kertoo viikon toiminnasta seuraavasti: ”Jumppasimme pienryhmissä, loruttelimme ja tutustuimme tabletilla kuvaamiseen.” Kuvissa lapset jumppaavat ohjatusti piirissä, osallistuvat piirissä istuen loruhetkeen ja tutkivat pienryhmässä tablettia. Vasutarroina ovat ”Kasvan, liikun ja kehityn”, ”Kielten rikas maailma” ja ”Monilukutaito ja tvt-osaaminen”.

To 29.8.2021

Kasvan, liikun ja kehityn

Jumppasimme pienryhmissä, loruttelimme ja tutustuimme tabletilla kuvaamiseen.

Kielten rikas maailma

Monilukutaito ja tvt-osaaminen

Kuva 6: Esimerkkidia - Jumppa, loruhetki ja tabletti

Seuraavissa taulukoissa on opinnäytetyön toiminnallinen tuotos, eli digitaalinen ryhmäportfolio, kirjallisesti selostettuna. Sarakkeissa on viikon numero, viikon toiminta ja portfolion sisältö lyhyesti kuvattuna kyseiseltä viikolta, sekä dioissa käytetyt kuvat ja vasutarrat. Jokaisen taulukon jälkeen seuraa selostus toiminnallisen opinnäytetyön toiminnasta vastaavalla viikolla ja siitä, mikä pedagoginen toiminta portfolioon liitettiin ja miksi, sekä miten sen sisältö oli tuotettu.

Taulukko 1: Viikko 3

Viikko	Toiminta	Portfolio
3	<p>Maanantaina pidettiin aamupiirillä lastenkokous. Lapset saivat kertoa mitä he haluaisivat tehdä tammikuussa. Useimmin toiveissa oli sisäleikit, askartelu ja pihaleikit. Ryhmässä laulettiin ja leikittiin Lumiukot Marssivat-laululeikkiä ja harjoiteltiin tunnetaitoja kirjasta luetun lumiukkosadun avulla. Mietittiin minkälaisesta kosketuksesta kaverit pitävät ja mikä ei ole mukavaa. Tiistaina lapset tekivät taidetta haarukalla askarrellen lumihutaleita. Alkuvuikosta juhlittiin myös kahden lapsen syntymäpäiviä. Keskiviikkona lapset lauloivat jänisaiheisen jumppalaulun, Leipuri Hiivan ja leikkien Lumiukko ketjussa kulkee-laulun. Torstaina luettiin kirjaa Pupun luminen yllätys, ja keskustelimme sen pohjalta tunnetiloista, kuten äreä ja iloinen. Ulkona harjoiteltiin sääntöjen noudattamista Kuka pelkää mustekalaa-leikin avulla. Lapset tutustuivat keskiviikkona ja torstaina myös tabletilla kuvaamiseen. Jokainen lapsi</p>	<p>Portfolioon valittiin kuvia lasten kuvausharjoituksesta. Lasten itsensä ottamia kuvia askarteluista käytettiin kertomaan lasten kuvaamisesta ja askarteluiden tekemisestä.</p> <p>Vasu-tarrana käytettiin tarraa Monilukutaito ja tvt-osaaminen.</p> <p><i>Lapset tutustuivat keskiviikkona ja torstaina tabletilla kuvaamiseen. Jokainen lapsi on saanut kuvata itse valokuvia ja lyhyitä videoita. Tämä luo pohjaa omien sisältöjen tekemiseen, mikä kehittää lasten tieto- ja viestintäteknologista osaamista.</i></p>

	sai kuvata itse valokuvia ja lyhyitä videoita.	
--	--	--

Viikolla kolme lapset kuvasivat ensimmäistä kertaa tabletilla. Ensin piirillä kokeiltiin istuen tabletin kuvaustoimintoa niin, että jokainen lapsi sai otettua kuvan. Sitten jokainen sai vuorollaan käydä kuvaamassa seinällä olevia lumiukkoaskarteluja. Lapsi sai etsiä omansa, tai kuvata koko seinää tai osaa siitä. Lumiukkoaskarteluja oli niin paljon, että kuvaaminen oli helppoa. Lopputulokset olivat aika hienoja, joten päädyin laittamaan viisi kuvaa portfolioon. Osa on lähikuvia askarteluissa, yhdessä näkyy koko seinä. Jokainen lapsi sai nähdä oman kuvansa, mutta valitsin sopivat kuvat portfolioon. Portfolion teko oli niin uutta, että ajattelin että tässä oli lapsille tarpeeksi uutta, joten kuvien valinta portfolioon olisi ollut liikaa. Lasten mielenkiinto alkoi myös jo siirtyä leikkitouhuihin, joten ajattelin, että en edes vielä portfolioista kerro lapsille.

Taulukko 2: Viikko 4

Viikko	Toiminta	Portfolio
4	<p>Tällä viikolla ryhmässä oli lapsille suujumppaa piirillä. Myös laululeikkejä laulettiin ja leikittiin. Näitä olivat ”Lumiukot ketjussa kulkee”, ”Pakkasaamuna paleltaa” ja ”Leipuri Hiiva”. Lisäksi oli askartelua, jossa lapset tekivät pingviinit.</p> <p>Kuuntelimme ja katselimme aamupiireillä myös tabletilla Kielinuppu-lauluja YouTubesta. Näin harjoittelimme laulamisen muodossa mm. viikonpäiviä, sekä ulkoiluun ja pukemiseen liittyviä suomen kielen sanoja. Lisäksi liikuimme yhdessä</p>	<p>Portfolioon laitettiin taas lasten ottamia kuvia kuvaustehtävästä, missä lapset saivat piirillä kuvata omalla vuorolla kuvia ja videoita.</p> <p>Portfolioon laitettiin kuvat paidasta, matosta ja tossuista, joissa on tiettyä kuvaustehtävän väriä näkyvissä.</p> <p>Vasu-tarrana käytettiin tarraa Monilukutaito ja tv-osaaminen.</p> <p><i>Tällä viikolla oli toisen ryhmän vuoro tutustua tabletilla kuvaamiseen. Keskiviikkona ja torstaina jokainen sai kuvata itse valokuvia ja lyhyitä videoita.</i></p>

	<p>Muumihumpan ja Lumiukkomarssin tahdissa leikkien.</p> <p>Ulkona leikittiin hippaa ja laskettiin pulkkamäkeä. Ulkona leikimme kapteeni käskee-leikkiä ja jokainen sai halutessaan toimia kapteenina. Vauhtia riitti.</p> <p>Tällä viikolla oli jo toisen ryhmän vuoro tutustua tabletilla kuvaamiseen. Keskiviikkona ja torstaina jokainen on saanut kuvata itse valokuvia ja lyhyitä videoita.</p>	
--	---	--

Viikolla neljä loput lapset kuvasivat kuvaustehtäviä. Tehtävässä piti löytää annettu muoto tai väri jostain paikasta ryhmätilasta ja kuvata se. Jokainen lapsi sai kuvata vuorollaan. Kuvat katsottiin yhdessä läpi ja tutkittiin mitä muotoa tai väriä niissä oli kuvattu.

Muusta lasten toiminnasta kuvia ei oikeastaan ollutkaan, koska portfolioon kuvaaminen oli ryhmässä vielä opetteluasteella. Muista tekemisistä ei portfolioon otettu kuvia, joten päädyttiin nostamaan toiminnasta esiin lasten tabletilla kuvaamaan opettelu.

Taulukko 3: Viikko 5

Viikko	Toiminta	Portfolio
5	Lapset kuvasivat tiistaina tabletilla lisää kuvaustehtäviä. Tehtävässä piti löytää annettu muoto tai väri jostain paikasta ryhmätilasta ja kuvata se. Jokainen lapsi sai kuvata vuorollaan. Kuvat katsottiin yhdessä läpi ja tutkittiin mitä	Portfolioon laitettiin lasten ottamia kuvia kuvaustehtävää varten otetuista kuvista. Kuvissa näkyi legoja, seinällä olevia muotoja ja matossa olevia värejä. Kuvissa näkyi siis muutakin, kuin mitä lapsi oli ajatellut kuvata.

	<p>muotoa tai väriä niissä oli kuvattu. Keskiviikkona teimme saman videoita kuvaten. Kuuntelimme ja katselimme myös yhdessä laulaen Kielinupun lauluja viikonpäivistä, kuukausista ja vuodenajoista.</p>	<p>Tätä kompensoin verbaalisesti sekä kuvatessa, että kuvia katsottaessa. Lapset kuvasivat myös paljon muiden lasten vaatteissa olleita värejä.</p> <p>Vasu-tarrana käytettiin tarraa Monilukutaito ja tvt-osaaminen.</p> <p><i>Lapset kuvasivat tiistaina tabletilla kuvaustehtäviä. Tehtävässä piti löytää annettu muoto tai väri jostain paikasta ryhmätilasta ja kuvata se. Jokainen lapsi sai kuvata vuorollaan. Kuvat katsottiin yhdessä läpi ja tutkittiin mitä muotoa tai väriä niissä oli kuvattu. Keskiviikkona teimme saman videoita kuvaten.</i></p>
--	--	--

Viikolla viisi lapset kuvasivat lisää kuvaustehtäviä. Nyt oli toisen ryhmän vuoro kuvata. Kuten edelläkin, kuvaaminen portfolioon oli vielä opetteluna asteella, eikä muusta toiminnasta ollut kuvia. Olin ainoa, joka otti kuvia, joten en pystynyt tässä toiminnassa ottamaan kuvia samalla. Lasten ohjaaminen oli keskiössä, koska oman vuoron odottaminen ja tabletin käytön opettelu yksi lapsi kerrallaan vaati kaiken huomioni. Ryhmä oli pidettävä kasassa ja jokaista lasta oli neuvottava kädestä pitäen.

Taulukko 4: Viikko 6

Viikko	Toiminta	Portfolio
6	<p>Tiistaina toinen ryhmä harjoitteli tabletilla kuvaamista kuvaustehtäviä tehden. Jokainen sai vuorollaan etsiä ja kuvata jotain tiettyä väriä, muotoa tai</p>	<p>Portfolioon laitettiin lasten ottamia kuvia kuvaustehtävää varten otetuista kuvista.</p>

	<p>materiaalia ryhmätilasta. Kuvat katsottiin yhdessä läpi ja nimesimme värejä ym. vielä yhdessä. Kuuntelimme ja katselimme myös tabletilla ystävyysaiheisia lauluja. Keskiviikkona osallistuimme koko päiväkodin yhteisen jäälinnan rakentamiseen pihalla. Torstaina kävimme laskemassa liukureilla lähimäessä ja meno oli sen verran vauhdikasta, ettei kipakka pakkanen päässyt puraisemaan.</p>	<p>Vasu-tarrana käytettiin tarraa ”Monilukutaito ja tvt-osaaminen”.</p> <p><i>Tiistaina lapset harjoittelivat tabletilla kuvaamista kuvaustehtäviä tehden. Jokainen sai vuorollaan etsiä ja kuvata jotain tiettyä väriä, muotoa tai materiaalia ryhmätilasta. Kuvat katsottiin yhdessä läpi ja nimesimme värejä ym. vielä yhdessä.</i></p> <p>Myös retkestä pulkkamäkeen saatiin hyvät kuvat portfolioon. Niistä tuli kaksi diaa. Niihin laitettiin tarrat ”Kasvan, liikun ja kehityn”, sekä ”Tutkin ja toimin ympäristössäni”.</p> <p><i>Torstaina lapset kävivät laskemassa liukureilla lähimäessä, ja meno oli sen verran vauhdikasta, ettei kipakka pakkanen päässyt puraisemaan.</i></p>
--	---	---

Viikolla kuusi toimin kuvaustehtävien kannalta täysin samoin kuin edellisellä viikolla. Ne lapsista, jotka eivät vielä olleet kuvanneet kuvaustehtäviä kuvasivat ne, ja portfolioon laitoin niistä osan. Kuvat katsottiin piirillä yhdessä ja osa tunnisti oman kuvansa tai jopa toisen lapsen ottaman kuvan. Lapset eivät valinneet kuvia portfolioon, vaan valitsin muutaman käyttökelpoisen kuvan.

Pulkkamäkiretkellä minulla oli puhelin mukana, kuten retkillä aina pitääkin olla. Kuvasin sillä kuvia menomatkalta, mäestä ja paluumatkalta. Näitä kuvia katsottiin lasten kanssa jälkepäin, kun siirsin niitä kannettavalle tietokoneelle. Valistin kuitenkin sopivat kuvat itse myöhemmin.

Taulukko 5: Viikko 7

Viikko	Toiminta	Portfolio
7	<p>Tällä viikolla on askarreltu hienoja villasukka-askarteluja. Kädentaitoja opittiin myös lumimaalauksia maalaten. Lunta toimme sisälle muovivastioissa. Näitä maalauksia lapset sitten kuvasivat tabletilla, ennen kuin ne sulivat. Tiistaina lapset kuvasivat tabletilla myös villasukka-askartelutouhuja.</p> <p>Keskiviikkona aamupiirillä lauloimme Kielinupun lauluja: jo hitiksi muodostunut Viikonpäiväsoppa, jonka avulla opitaan viikonpäiviä ja Miltä tuntuu nallesta, jossa tunnistetaan ja nimetään tunteita. Tästä on hyötyä kaveritaitojen oppimisessa. Lasten on helpompi ymmärtää miltä kaverista tuntuu, kun laulun voi palauttaa heille mieleen arjen eri ristiriitatilanteissa.</p> <p>Torstaina vietimme aamupäivän sisällä kovan pakkasen takia. Alakerrassa kävimme pienryhmissä bongaamassa eläinrasteja, joita oli sijoitettu eri paikkoihin. Lapset saivat passit, joihin merkkasivat löydetyt eläimet. Ryhmässä jatkettiin lumimaalauksia ja esitettiin lasten ja vähän aikuistenkin toimesta hauskoja nukketatteriesityksiä muun leikin lomassa. Kaikki halukkaat pääsivät esiintymään ja yleisökin oli mukavasti mukana.</p>	<p>Portfolioon laitettiin lasten ottamia kuvia askarteluhetkestä ja muutamasta valmiista askartelusta, jotka olivat vielä pöydällä. Kuvissa oli kiva tunnelma ja tekemisen ilo välittyi niistä.</p> <p>Toisessa diassa oli kuvat lumimaalauksista. Siinä oli samalla tavalla kuva tekemisestä ja yksi valmis lumimaalaus esimerkkinä siitä minkälaisia ne oikein olivat.</p> <p>Vasu-tarrana käytettiin tarraa molemmissa dioissa ”Ilmaisun monet muodot”.</p> <p>Ensimmäisessä diassa oli teksti molemmista kuvapareista.</p> <p><i>Tällä viikolla on askarreltu hienoja villasukka-askarteluja. Kädentaitoja opittiin myös lumimaalauksia maalaten. Lunta toimme sisälle muovivastioissa. Näitä maalauksia lapset sitten kuvasivat tabletilla, ennen kuin ne sulivat. Tiistaina Kissankellojen lapset kuvasivat tabletilla myös villasukka-askartelutouhuja.</i></p> <p>Kolmannessa diassa oli kuva nukketatteriesityksestä.</p>

		<p>Vasu-tarroina siinä olivat ”Osallisuus ja vaikuttaminen”, ”Ilmaisun monet muodot” ja ”Minä ja meidän yhteisömme”.</p> <p><i>Ryhmässä esitettiin lasten ja vähän aikuistenkin toimesta hauskoja nukketeatteriesityksiä muun leikin lomassa. Kaikki halukkaat pääsivät esiintymään ja yleisökin oli mukavasti mukana.</i></p>
--	--	--

Viikolla seitsemän lapset askartelivat villasukka-askarteluja. Kaikki eivät samaan aikaan mahtuneet niitä tekemään, joten kysyin, haluaisiko joku lapsista kuvata muiden askarteluja. Kaksi lasta halusikin kuvata ja he saivat kuvata vuoron perään. Toinen lapsista oli vasta kaksivuotias, mutta hänen ottamansa kuva päätyi portfolioon. Näitäkin kuvia katseltiin siirtovaiheessa lasten kanssa. Tämä tapahtui iltapäivällä lepohetken aikaan, jolloin osa lapsisata oli jo hereillä. Tässäkin tapauksessa kuitenkin valitsin kuvat itse myöhemmin. Kuvia oli runsaasti, koska lapset ottavat mielellään kuvia ja niiden määrä voi olla todella suuri.

Nukketeatteriesityksestä otin itse kuvan. Tilanne syntyi spontaanisti, kun eräs vanhemmista lapsista päätti esittää nukketeatteriesityksen. Ryhmätalassa ollut sermi siirrettiin keskelle huonetta ja tuoleista tehtiin katsomo. Tajusin, että tästähän saisi kivan tilanne kuvan portfolioon kuvastamaan lapsilähtöistä toimintaa.

Taulukko 6: Viikko 8

Viikko	Toiminta	Portfolio
8	Tällä viikolla lapset leikkivät leikkejään pienryhmissä. He saivat myös piirtää tai muovilla pöydän ääressä niin halutessaan.	Portfolioon ei tältä viikolta tullut materiaalia.

	<p>Ulkoilu oli myös leikin täyttämää ilman ohjattua toimintaa.</p> <p>Piirejä pidettiin ja niillä kuunneltiin kielenkehitystä ja -oppimista tukevia ja edistäviä lauluja tabletilla, sekä juteltiin lasten kanssa säästä ja muista päiväkotien vakiintuneista piiriteemoista. Myös lapsilähtöistä keskustelua oli koskien lasten omia kokemuksia omasta elinpiiristään ja lukuisista muista lasten esille tuomista aiheista.</p> <p>Vuorovaikutus- ja kaveritaitoja harjoiteltiin arjessa mukana elämisen ja leikeissä leikinohjauksen avulla.</p>	
--	--	--

Viikolta kahdeksan ei portfolioon saatu kuvattua mitään. Ihan kaikilta viikoilta ei tullut portfolioon materiaalia. Poissaolojen takia tällä viikolla ei ollut varsinaisesti suunniteltua toimintaa, vaan viikko kului perushoidon ja rutiinien ylläpitämisen merkeissä.

Taulukko 7: Viikko 9

Viikko	Toiminta	Portfolio
9	<p>Tämä viikko oli nimeltään väriviikko, jonka eri päivinä oli oma värinsä.</p> <p>Tiistaina piirillä etsimme kaikki vaatteista sinistä väriä. Riemu oli suuri, kun sitä löytyikin monelta. Katsoimme väreistä kertovan lyhyen videon ja lopuksi sinisten Smurffien seikkailuja. Koko ryhmä askarteli sinisen värisiä soittimia wc-paperirullista.</p>	<p>Portfolioon laitettiin kuvat sinisen soittimen maalaamisesta ja QuiverVision-sovelluksen käytöstä.</p> <p>Ensimmäisessä kuvassa lapsi maalaa askartelemaansa soitinta sinisellä maalilla. Toisessa kuvassa lapsi pitää tablettia ja lattialla on värityskuva, joka sitten herää eloon kuvaruudulla.</p>

<p>Keskiviikkona lapset askartelivat lumiukkoja taikataikinasta ja liikkuivat piirillä Lumiukkomarssin ja Muumihumpan tahdissa. Huomasimme, että lumiukot ja muumit ovat molemmat valkoisia. Pihalla lapset tutkivat ympäristöä ja löysivät useita valkoisia asioita, kuten lumi, varaston seinä, lamppu, jalkapallo, koivu ja pilvet.</p> <p>Torstaina lapset värittivät paperille lintuaiheisia värityskuvia, jotka muuttuivat tabletin ruudulla QuiverVision-sovelluksen avulla liikkuviksi kolmiulotteisiksi hahmoiksi. Päivänkakkarat etsivät katseella pihalta ruskeita asioita ja aina sellaisen löytyessä kaikki juoksivat sen luokse ja sitten taas katseltiin, mistä löytyisi seuraava kohde. Ruskeaa löytyikin yllättävän paljon ja saimme etsiessä reipasta ja iloista liikuntaa.</p>	<p>Vasu-tarroina käytettiin tarroja ”Ilmaisun monet muodot”, ja ”Monilukutaito ja tv-t-osaaminen.”</p> <p><i>Tiistaina askarreltiin sinisiä soittimia.</i></p> <p><i>Torstaina värityskuvat heräsivät eloon QuiverVision-sovelluksen avulla.</i></p>
---	--

Viikolta yhdeksän tuli portfolioon yksi dia, jossa on kahdesta eri aiheesta kuvat ja tekstit. Nämä kuvat kuvasin puhelimella. Huomasin, että on selkeämpää, jos koko viikon poiminnat ovat samassa diassa. Kuvien määrä ei ole tärkeintä, vaan se että kuvoista ilmenee se mitä on tehty ja vasutarroista se, miksi näin on tehty. Aina se ei ollut mahdollista, mutta tällä viikolla sain tiivistettyä toiminnan yhteen diaan.

Taulukko 8: Viikko 10

Viikko	Toiminta	Portfolio
10	<p>Tiistai oli väriviikon punainen päivä. Piirillä etsittiin vaatteista punaista väriä.</p> <p>Keskiviikkona lapset maalailivat tabletilla eri värejä, aloittaen päivän värillä, eli violetilla.</p> <p>Torstai oli musta päivä. Silloin askarreltiin kartongista mustia kissoja ja kuunneltiin Mustan kissan tangoa.</p> <p>Perjantai oli vaaleanpunainen päivä ja leikkivarjon päällä heiteltiin vaaleanpunaisia leluja.</p> <p>Torstaina lapset värivät paperille värejä paloautosta, joka muuttui tabletin ruudulla QuiverVision-sovelluksen avulla liikkuvaksi ja kolmiulotteiseksi. Sitä pystyi myös ohjaamaan itse.</p>	<p>Portfolioon valittiin ensimmäiseen diaan kuva, missä lapset värivät värejä pienryhmässä pöydän ympärillä.</p> <p><i>Tiistaina vietimme punaista päivää. Lapset värivät paloauton, joka lähti "elämään" sammutustöihin tabletin QuiverVision-sovelluksen avulla.</i></p> <p>Toisessa diassa oli kuva lasten maalaamisesta tabletilla.</p> <p><i>Keskiviikkona lapset maalailivat tabletilla eri värejä, aloittaen päivän värillä, eli liilalla.</i></p> <p>Kolmannessa diassa on kuvia askartelusta pöydän ääressä, sekä kuva valmiista askarteluista seinällä.</p> <p><i>Torstaina vietimme mustaa päivää. Harjoittelimme leikkaamista ja liimaamista sekä keskittymiskykyä. Askartelimme mustia kissoja ja lauloimme kissalauluja.</i></p> <p>Vasutarroina "Ilmaisun monet muodot" ja "Monilukutaito ja tv-t-osaaminen".</p>

Viikolla kymmenen kaikki kuvat olivat minun ottamiani. Käytin puhelinta ja tablettia kuvaamiseen. Lasten tabletilla maalaamisesti otin lisäksi yhden näytönsieppauskuvan, jossa näkyy yksi maalauksista. Nämä kuvat siirsin myöhemmin portfolioon ja valitsin sopivat. Lasten

kanssa näitä kuvia ei katsottu. Tällä viikolla olikin paljon ohjelmaa, joten portfolioon kuvien katselun jäi tekemättä lasten kanssa.

Taulukko 9: Viikko 11

Viikko	Toiminta	Portfolio
11	Tiistaina oli metsäretki. Siellä havainnoitiin luontoa ja etsittiin mahdollisia kevään merkkejä. Se nousi esiin viikon toiminnasta, johon kuului muun muassa laulua, muuttolinnut, lorut, ulkoliikunta ja perhosen toukasta kertovan videon katsominen.	<p>Portfolioon retkeltä päätyi kaksi kuvaa. Toinen puunrungon päällä tapahtuneista kiipeilyleikeistä ja toinen eväiden syönnistä kiinteänä ryhmänä.</p> <p>Portfolioon diaan laitettiin tarrat ”Kasvan, liikun ja kehityn”, sekä ”Tutkin ja toimin ympäristössäni”.</p> <p><i>Lähdimme metsäretkelle katsomaan, onko metsässä jo kevään merkkejä.</i></p> <p><i>Metsässä rakensimme majaa eläimille.</i></p>

Viikon yksitoista kuvat oli ottanut ryhmän toinen työntekijä metsäretkellä. Siirsin ne viikkokirjettä varten tietokoneelle ja käytin samoja kuvia myös portfolioissa. Retkikuvia katseltiin tälläkin kertaa lepohetken aikaan, kun osa lapsista oli hereillä. Niitä ei kuitenkaan kaikki nähneet ja kuvien valinnan suoritin minä.

Taulukko 10: Viikko 12

Viikko	Toiminta	Portfolio
12	Tiistaina lapset askartelivat styrox-palloista pääsiäismunia. Keskiviikkona oli lastenteatterinpäivä ja lapset	Portfolioon laitettiin kuvia askarteluista.

	<p>esittivät esityksiä käsinukeilla. Tätä lapset olivat toivoneet aiemmin. Myös pääsiäistipuja askarreltiin. Lapsille luettiin kirja Martti ja pääsiäiskupla. Myös pääsiäisvitsoja tehtiin. Perjantaina askarreltiin vielä pääsiäiskortit.</p>	<p>Vasu-tarrana oli ”Ilmaisun monet muodot”.</p> <p><i>Lasten tekemiä pääsiäis-askarteluja.</i></p>
--	--	---

Viikolla kaksitoista portfolion kuvat olivat ryhmän toisen työntekijän ottamia. Siirsin ne koneelle ja portfolioon. Lapset näkivät näitäkin kuvia siirtovaiheessa. Moni tuli jo tottuneesti katsomaan, kun minulla oli kannettava tietokone esillä ja käytössä.

Taulukko 11: Viikko 13

Viikko	Toiminta	Portfolio
13	<p>Viikko alkoi sateisissa merkeissä, mutta lapsia se ei näyttänyt haittaavan. Päinvastoin, ulkoleikit lätäköissä ja hiekassa ovat olleet mieluisia. Maanantaina kuuntelimme vuodenajoista kertovia lauluja, kuten Mimmien Kevätlaulu, joka sai lapset tanssimaan yhdessä. Kävimme läpi myös eri tunteita nallekuvien avulla, jotka alkavatkin käydä lapsille hienosti tutuiksi.</p> <p>Tälläkin viikolla on etsitty pääsiäismunia, mutta tällä kertaa sisällä. Tiistaina huomasimme kirjeen Pääsiäispupulta, joka oli käynyt piilottamassa munia päiväkotiin. Munat eivät olleetkaan syötäviä, vaan eri paikoista löytyviä pääsiäismunan</p>	<p>Portfolioon tuli kolme kuvaa pääsiäismunajahdistista. Niissä lapset löytävät pääsiäismunat ja ovat innoissaan.</p> <p>Vasu-tarroina ”Tutkin ja toimin ympäristössäni” ja ”Ajattelu ja oppiminen”.</p> <p><i>Tiistaina huomasimme kirjeen Pääsiäispupulta, joka oli käynyt piilottamassa munia päiväkotiin. Munat eivät olleetkaan syötäviä, vaan eri paikoista löytyviä pääsiäismunan näköisiä tehtävärasteja, joiden ohjeiden mukaan lapset suunnistivat yläkerrassa ennalta määrätyn reitin.</i></p>

	<p>näköisiä tehtävärasteja, joiden ohjeiden mukaan lapset suunnistivat yläkerrassa ennalta määrätyn reitin. Tehtäviin kuului mm. takaperin kävely ja käsi kädessä kaverin kanssa kulkeminen seuraavalle rastipaikalle.</p> <p>Piirillä keskustelimme, miten lapset ovat viettäneet pääsiäisen aikaa. Moni oli käynyt virpomassa. Mietimme myös sitä, miten juhla eroaa arjesta ja voiko yksin juhlia. Moni oli sitä mieltä, että parasta juhlissa on herkut. Kuuntelimme myös Kielinupun Juhlia juhlitaan-laulun. Katsoimme lopuksi videon, missä vähän isommat lapset maalasivat koristeellisia pääsiäismunia.</p> <p>Lapset ovat leikkineet paljon omia leikkejä pienissä ryhmissä. Lisäksi on piirretty, väritetty, muovailtu ja pelattu muistipeliä. Torstaina piirillä pidettiin toivekonsertti ja kuuntelu ylti innokkaaksi tanssiksi.</p>	
--	--	--

Viikolla kolmetoista vedin lapsille pääsiäismunajahdin, jonka olin valmistellut etukäteen. Tässä oli iso ryhmä lapsia mukana ja tilanne oli vauhdikas, mutta ei kuitenkaan kaoottinen. Sain otettua kuvia lasten pääsiäismunien etsimisestä ja löytämisestä kaiken tohinan keskellä. Pääsiäismunajahti oli lasten mielestä paras juttu pitkään aikaan ja se ansaitsi paikan portfolioissa.

Taulukko 12: Viikko 14

Viikko	Toiminta	Portfolio
14	<p>Tällä viikolla vietettiin Lukuviikkoa ja lapset toivatkin runsaasti omia kirjoja päiväkotiin. Olemme lukeneet ja katselleet niitä piirillä joka päivä. Jokainen on saanut esitellä oman kirjansa ja näyttää siitä lempikohtansa. Jotkut kirjat olemme ehtineet lukea ihan kokonaankin yhdessä. Olemme kuulleet mm. dinosauruksista, pop-tähdistä, Pipsa possusta (englanniksi), Muumin aakkosista, piirakkavarkaista, sekä Tatusta ja Patusta. Lapset ovat hienosti jaksaneet kuunnella isommallakin porukalla kirjoja ja lapset ovat tutkineet niitä usein keskenäänkin leikkien lomassa.</p>	<p>Portfolioon laitettiin kuva piiriltä, jossa luetaan lapsen tuomaa kirjaa yhdessä.</p> <p>Vasu-tarrana ”Kielten rikas maailma”.</p> <p><i>Vietimme Lukuviikkoa ja lapset toivat runsaasti omia kirjoja päiväkotiin. Luimme ja katselimme niitä piirillä joka päivä. Jokainen sai esitellä oman kirjansa ja näyttää siitä lempikohtansa. Jotkut kirjat luimme ihan kokonaankin yhdessä.</i></p>

Viikolla neljätoista otin kuvan piiriltä, jolla luettiin lasten kotoa tuomia kirjoja. valikoitui sen perusteella, että se oli tärkeä viikon suunnittelun kannalta. Tällä viikolla vietettiin valtakunnallista lukuviikkoa ja koko talossa sillä oli merkittävä osuus.

Taulukko 13: Viikko 15

Viikko	Toiminta	Portfolio
15	<p>Lapset tutustuivat lintuihin kuvien ja äänien avulla. Lapset kuuntelivat ääniä ja yrittivät arvata minkä linnun laulua</p>	<p>Kuvia metsäretkeltä. Lapset kiipeilevät kaatuneella puunrungolla ja katselevat</p>

	<p>se on. Ryhmässä laulettiin myös lintuaiheisia lauluja.</p> <p>Askarteluna oli punarinta. Teema jatkui metsäretkellä, missä kuunneltiin ja katseltiin lintuja. Toiminnassa oli myös lintuaiheisia loruja ja värityskuvien väritystä.</p> <p>Vapaata leikkiä oli myös runsaasti pienryhmissä. Myös pöytäpelejä pelattiin.</p>	<p>ojassa virtaavaa vettä. Kuva pajunkissoista.</p> <p><i>Metsäretki.</i></p>
--	--	---

Viikon viisitoista kuvat otti ryhmän toinen työntekijä metsäretkellä. Siirsin ne pikaisesti portfolioa varten tietokoneelle ja käytimme samoja kuvia myös viikkokirjeessä.

Taulukko 14: Viikko 16

Viikko	Toiminta	Portfolio
16	<p>Tällä viikolla oli ulkoliikuntaa, lasten kokous, lintuaiheisia askarteluja sekä äänien etsiminen, äänittäminen ja arvuuttelu piirillä.</p> <p>Jokainen lapsi sai keksiä äänen, jonka halusi äänittää tabletille videona. Piirissä sitten arvuuteltiin, mistä mikäkin ääni oli peräisin. Ensin soitettiin pelkkä ääni ja sitten katsottiin kuva. Ääninä oli mm. viilipurkin rutistelu, legojen koputtaminen yhteen, vesihana ja pallon pudottaminen.</p> <p>Monet äänet olivat vaikeita arvata ja lasten pitikin oikein ponnistella keskittymään kuuntelemiseen.</p>	<p>Videoista saatiin ruudunkaappauksella kuvia portfolioon.</p> <p>Vasutarroina ”Monilukutaito ja tv-osaaminen” ja ”Ajattelu ja oppiminen”.</p> <p><i>Kuvia lasten löytämistä äänistä päiväkodin tiloissa. Ääniä kuunneltiin piirillä ja arvuuteltiin mistä ääni oli peräisin.</i></p>

	Videoiden katsomisen jälkeen kuunneltiin vielä äänet uudelleen ja silloin tunnistaminen olikin jo helpompaa.	
--	--	--

Viikolla kuusitoista portfolioon päätyi kuvankaappauksia tabletilla kuvatuista videoista. Siirsin niistä neljä portfolioon kuviksi. Muista puuhista ei ollut kuvia ja näistä saikin hauskat kuvat portfolioon. Tämän tyyppistä toimintaa ei ollut aiemmin, joten oli hyvä tuoda esiin monipuolisempaa toimintaa askartelujen ja sinänsä tärkeän liikunnan lisäksi. Tähän mennessä liikuntaa ei ollut retkiä ja pulkkamäkeä lukuun ottamatta portfoliossa, mutta tämän jälkeen sitä oli enemmän. Tämä johtui kevään etenemisestä ja siitä, että ulkona oli luonnollisesti mukavampi liikkua ilmojen lämmitessä. Jumppasali ei ollut käytössä, joten sisäliikuntaa oli vain pari kertaa sisätiloissa.

Taulukko 15: Viikko 15

Viikko	Toiminta	Portfolio
17	<p>Teemana oli sirkus. Lapsille luettiin piirillä kirja nimeltä Miina ja Manu sirkuksessa. Samalla kuunneltiin sirkusmusiikkia.</p> <p>Ryhmässä oli lainassa sirkusvälineitä, joita lapset kokeilivat pienryhmissä. Samalla oli liikuntaa, jossa harjoiteltiin perusliikkeitä.</p> <p>Torstaina oli koko talon yhteinen tilaisuus pihalla. Sitä kutsuttiin nimellä Piippolan vaarin kevättempaus. Pihalle oli tehty tehtävärata eläinkuvilla.</p> <p>Perjantaina vietettiin vappua munkkeja syöden. Lapset saivat piirtää pihalla</p>	<p>Kuvia liikunnallisista ulkoleikeistä päiväkodin pihalta.</p> <p><i>Piippolan vaarin kevättempaus.</i></p>

	katuliiduilla ja ilmapallojakin oli askarreltu kartongista.	
--	---	--

Viikolla seitsemäntoista kuvasin puhelimella kuvia ulkoliikunnasta, josta tulikin hauskan vauhdikkaita ja iloisia kuvia. Muusta toiminnasta ei ollutkaan kuvia. Sirkustouhuista ei ollut kuvia, koska ne tehtiin pienryhmässä, ei toiminnan ohjaaja kuvannut siitä kuvia. Perjantain touhuista olisi saanut iloisia kuvia, mutta tällä kertaa valitsin liikunnallisten sääntöleikkien olevan viikon tärkein toiminta. Sirkuskin olisi ollut portfolioon hyvä, ehkä parempikin, mutta kun kuvia ei ollut, niin niitä ei voinut laittaa.

Taulukko 16: Viikko 18

Viikko	Toiminta	Portfolio
18	<p>Ryhmässä luettiin piirillä kiusaamista tarinan muodossa käsittelevää kirjaa. Siinä käsiteltiin myös leikin ulkopuolelle jättämistä ja siihen liittyviä tunteita. Lapset lauloivat Kielinupun lauluja tabletin säestyksellä. Sen lisäksi laulettiin perinteisiä laululeikkilauluja.</p> <p>Tiistaina pidettiin lelopäivä ja leluja esiteltiin piirillä. Siinä kuunneltiin myös lauluja, jotka käsitelivät vuodenaikoja, kuukausia ja viikonpäiviä. Keskiviikkona lapset askartelivat perhosia käyttäen sormivärejä.</p> <p>Keskiviikkona ulkona pelattiin polttopalloa ja leikittiin hippaa. Tavoitteena oli liikunnan lisäksi sääntöjen mukaan toimimisen oppiminen.</p> <p>Torstaina piirillä käsiteltiin kierrätykseen liittyvää tietoutta ja eri</p>	<p>Kuvia polttopallosta ja hippaleikistä päiväkodin kentältä.</p> <p><i>Pihalla opeteltiin sääntöjä pelaamalla polttopalloa ja leikkimällä hippaa.</i></p>

	<p>materiaaleja esiteltiin. Lapset saivat tunnistaa eri materiaaleja ja miettiä mihin keräysastiaan ne kuuluvat.</p> <p>Perjantaina lapset löysivät pihalta kastematoja ja yhdessä mietittiin ikätasoisesti eettisiä kysymyksiä liittyen luonnonkappaleisiin ja niiden oikeuksiin, sekä niiden toiminnan hyötyihin luonnon monipuolisuuden ja kiertokulun näkökulmista tarkasteltuna.</p>	
--	---	--

Viikolla kahdeksantoista oli kuvien suhteen samanlainen tilanne, kun kuvia oli kuvattu vain liikuntahetkellä pihalla. Ne olivat kuitenkin hyviä kuvia ja ansaitsivat paikkansa portfolioissa.

Taulukko 17: Viikko 19

Viikko	Toiminta	Portfolio
19	<p>Tällä viikolla lapset leikkivät leikkejään pienryhmissä. He saivat myös piirtää tai muovilla pöydän ääressä niin halutessaan. Ulkoilu oli myös leikin täyttämää ilman ohjattua toimintaa.</p> <p>Piirejä pidettiin ja niillä kuunneltiin kielenkehitystä ja -oppimista tukevia ja edistäviä lauluja tabletilla, sekä juteltiin lasten kanssa säästä ja muista päiväkotien vakiintuneista piiriteemoista. Myös lapsilähtöistä keskustelua oli koskien lasten omia kokemuksia omasta elinpiiristään ja lukuisista muista lasten esille tuomista aiheista.</p>	Portfolioon ei tältä viikolta tullut materiaalia.

	Vuorovaikutus- ja kaveritaitoja harjoiteltiin arjessa mukana elämisen ja leikeissä leikinhjauksen avulla.	
--	---	--

Viikolta yhdeksäntoista ei portfolioon saatu kuvattua mitään. Ihan kaikilta viikoilta ei tullut portfolioon materiaalia. Poissaolojen takia tällä viikolla ei ollut varsinaisesti suunniteltua toimintaa, vaan viikko kului perushoidon ja rutiinien ylläpitämisen merkeissä.

Taulukko 18: Viikko 20

Viikko	Toiminta	Portfolio
20	<p>Tiistaina lapset kävivät metsässä retkellä. Siellä tutkittiin luontoa luoppien avulla. Metsästä löytyi hyönteisiä lähempää tarkastelua varten. Siellä lapset näkivät myös kotilon ja kastemadon.</p> <p>Keskiviikkona lapset äänittivät tabletilla omaa puhetta ja sitä muunneltiin eri kuuloisiksi ääniksi, kuten robotti ja orava. Saimme aikaan myös ötökkäpuhetta, kun säädimme virettä hieman ylemmäs.</p> <p>Torstaina piirillä luettiin kirjaa ötököistä ja kuunneltiin Ellan ja Aleksin MC Koppakuoriainen ja Kielinupun hyönteislaulu. Laulut saivat lapset tanssimaan riemukkaasti ja liikkumaan lauluissa olevien hyönteisten tavoin.</p> <p>Ulkona liikuttiin yhdessä kentällä ja sääntöleikkinä oli kahden joukkueen ottelu häntäpalloilla. Se joukkue voitti,</p>	<p>Kuvia metsäretkeltä. Lapset kiipeilevät kaatuneella puunrungolla. Lähikuvat kastemadosta ja kotilosta.</p> <p><i>Lapset tutkivat luontoa luoppien avulla.</i></p>

	joka sai heitettyä omalta puolelta enemmän häntäpalloja viivan yli toisen joukkueen alueelle.	
--	---	--

Viikolla kaksikymmentä nostettiin portfolioon metsäretki. Kuvat otettiin puhelimitse.

Taulukko 19: Viikko 21

Viikko	Toiminta	Portfolio
21	<p>Maanantaina katselimme piirillä videoita hyönteisistä lähikuvassa. Lapset tunnustivat heti kärpäsen, kovakuoriaisen ja muurahaisen. Kukkakärpänen ja sudenkorentokin tulivat tutuiksi.</p> <p>Tiistaina pidettiin aamupiirillä toivekonsertti ja lapset toivoivat monenlaisia kappaleita: Ryhmä Haun ystävyyslaulu, Pipsa Possun ja Batmanin tunnusmusiikit, Ystävyden puu, Saku Sammakko ja Kielinupun Kello on yksi.</p> <p>Keskiviikkona muistelimme menneitä ja katselimme tabletille kertyneitä kuvia kevätkaudelta. Osa kuvista oli lasten itsensä ottamia kuvia askarteluista, osa leikin lomassa muista lapsista näpsityistä kuvista. Myös aiemmin metsäretkillä lasten kuvaamia luonnon yksityiskohtia katseltiin.</p> <p>Torstaina teimme piknik-retken läheiseen leikkipuistoon. Onneksi sateet olivat väistyneet ja retki sujui mukavasti. Heti perille päästyämme</p>	<p>Portfolioon kuvia retkestä. Lapset syövät eväitä pöytien ääressä, kiipeilevät kiipeilytelineessä ja keinuvat keinussa.</p> <p><i>Piknik-retki leikkipuistoon sujui mukavasti. Heti perille päästyämme söimme eväät ja sen jälkeen lapset leikkivät pienissä ryhmissä.</i></p>

	söimme eväät ja sen jälkeen lapset leikkivät pienissä ryhmissä leikkipuiston eri välineillä.	
--	--	--

Viikon kaksikymmentä portfoliokuvat otettiin puhelimella retkellä. Retki oli kevätkauden päätöksen juhlistamista ja sen takia se jaettiin huoltajille portfolion välityksellä. Näitä kuvia katsoimme lasten kanssa yhdessä ja lapset tutkivat mielenkiinnolla kuka missäkin kuvassa näkyi. Nyt lapset tunsivat kaikki toisensa hyvin ja ruokailukuvia oli hauska katsoa. Tästä diasta tuli iloinen päätös koko kevätkauden portfoliolle. Katsoimme myös tabletilla olevat kuvat koko keväältä läpi ja muistelimme kaikkia kivoja touhuja mitä oli tullut yhdessä tehtyä.

4.3 Ryhmäportfolion toteutuksen arviointi

Osallisuus toteutui hyvin kuvaamisen osalta. Periaatteena oli, että lapset kuvaavat mahdollisimman paljon ja turhaa kuvaa ei ole. Kuvaamisessa olikin selkeänä piirteenä leikinomaisuus. Portfolion päivittämisen osalta lasten osallisuus ei toteutunut. Portfolion katsominen yhdessä ei myöskään toteutunut, mutta tämä johtui teknisistä syistä. Ryhmässä nimittäin pitäisi olla iso näyttö, jolla kannettavan tietokoneen kuvaa voitaisiin katsoa. Nyt jäi sattumanvaraiseksi, kuka lapsista oli kiinnostunut kannettavan tietokoneen avulla katselemaan portfoliota. Se ei ollut toisaalta lähtökohtanakaan, koska tietokoneen ympärille ei montaa lasta mahdu yhtä aikaa. Toisaalta lapsia kiinnostikin enemmän itse valokuvat ja videot, joten niitä katseltiin suoraan tabletilta piirillä. Tässäkin olisi hyvä olla isompi näyttö käytössä, koska tabletillakin kuvat ja videot ovat melko pieniä jopa koko ruudun tilassa katsottuna. Vielä pitäisi kehittää sitä, miten lapset pääsevät valitsemaan kuvia portfolioon, tai jopa lisäämään niitä itse. 2-4-vuotiaiden ryhmässä ei kuitenkaan ole realistista olettaa, että lapset lisääisivät kuvia tietokoneella portfolioon edes aikuisen ohjaamana. Tällä hetkellä portfolion kuvien siirtäminen ja editoiminen on aikuisillekin melko hankalaa ja aikaa vievää työtä.

Yhteistyö tiimissä portfolion tekemisen kannalta ei toiminut. Tämä johtui siitä, että työnjako sovittiin niin, että portfolion toteuttamisen vastuu on minulla. Yhteistyöhön ei siis edes pyritty, koska uutena asiana päätimme, että koska minulla on jo jonkin verran aiheesta osaamista, hoidan portfolion käyttöönoton ryhmässä ja jatkossa muutkin lähtevät mukaan sen

tekemiseen. Tämä ei kuitenkaan ole hyvä tapa, vaan koko tiimin on oltava mukana kuvien ottamisessa ja dokumentaation sisällyttämisessä yhdeksi keskeiseksi aktiviteetiksi ryhmässä. Nyt pääsimme vain osittain hyödyntämään portfolion mahdollisuuksia pedagogisena työvälineenä. Itse sain luonnollisesti huomattavan määrän kokemusta ja osaamista tästä aiheesta. Tämä onkin varsin innostavaa oma työn kannalta, koska opinnäytetyön toiminnallista osuutta toteuttaessani sain käytännön kautta mahdollisuuden kokeilla eri tapoja saada kuvamateriaalia.

Kuvasin suurimman osan kuvista ja tein koko portfolion kasaamisen yksin. Mukana oli myös lasten ottamia kuvia, mutta olin ainoa, joka antoi lapsille tabletin spontaania kuvaamista varten. Poikkeuksena oli lumimaalaukset, jossa lapset suunnitellusti kuvasivat omat työnsä. SAK-aikaa ei ollut työaikaan merkitty, eikä sitä muutenkaan ollut kiinteästi sovittu. Portfoliota piti päivittää niinä hetkinä kuin ehti, usein ennen välipalaa, kun lapset heräilivät lepoaikaan.

Portfoliota ei sellaisenaan juuri katsottu lasten kanssa. Ainostaan niinä hetkinä, kun päivitin portfoliota tuli muutamat lapset katsomaan kuvia. Kannettavan tietokoneen näyttökin on niin pieni, että portfolion kuvat näyttävät siinä aika pieniltä. Lasten kanssa katsottiin kylläkin kuvia suoraan tabletilla piirissä ja joskus lapset tulivat spontaanisti katsomaan, kun minulla oli tabletilla kuvia näkyvissä. Tämä oli lapsista hyvin kiinnostavaa ja kaikki jaksoivat keskittyä niiden katsomiseen. Menneen toiminnan muistelu oli mukavaa lapsista ja oman kuvan ja kavereiden näkeminen oli heistä myös kivaa.

Lapset eivät usein toimineet dokumentoijina, vaan he kuvasivat mielellään toisistaan kuvia. Tämä ei varsinaisesti liittynyt mihinkään suunniteltuun toimintaan, vaan tapahtui spontaanisti. Lapsille tulisi ehkä jakaa kuvausvuorot aina yhteisen toiminnan aikana. Jokainen saisi vuorollaan toimia kuvaajan roolissa. Olisi tarvittu pidempi aika, koko toimintakausi, että lapset olisivat päässeet kunnolla kiinni dokumentointiin. Nyt portfolioon päätyi vain muutama lasten ottama kuva. Koska kyseessä on melko suuri toimintatavan muutos, myös lapsille se on opettelu paikka. Heille se kuitenkin selvästi kävi helposti ja heidän taitonsa paranivat koko ajan. Vielä olisi pitänyt olla enemmän kuvien valintaa yhdessä. Myös valmiit portfolion osuudet olisivat tarvinneet enemmän yhteistä tarkastelua, että lapsille olisi syntynyt jatkuva käsitys sen merkityksestä. Se olisi ollut ikkuna tehtyihin asioihin ja tilanteisiin. Nyt vanhoja kuvia kyllä katsottiin, mutta se tapahtui hajanaisesti ja isoja kuvamääriä läpi kahlaten. Itse portfoliota useammin katsomalla lapsillekin olisi paremmin jäsentynyt yhdessä läpi eletty

hetket ja tekemiset. Näin he olisivat saaneet uuden näkökulman päiväkotiin ja muihin samassa ryhmässä oleviin lapsiin. Tämä toteutui osittain katsomalla kuvia tabletilta, mutta tällä tavalla kuvia tarkastellen jäi puuttumaan se kaari, jonka voisi selkeämmin kokea yhteisenä matkana.

Ryhmässä varhaiskasvatuksen opettajana työskentelevän henkilön antaman palautteen mukaan portfolio oli hyvin toteutettu. Itse asiassa koko portfolioa ei olisi varmaankaan saatu kasaan ilman minun työpanostani. Koulutus oli puutteellista portfolioon tekemiseen. Sen tekeminen vaatii enemmän kuin aivan perustietämyksen laitteista ja ohjelmistoista. Ohjeistus löytyi intranetistä ja webinaari oli järjestetty kaikille työntekijöille. Siinä kerrottiin melko teknisesti portfolioon työvaiheet, mutta yksityiskohdat vaativat tietämystä. Se, että portfolio ylipäättään saatiin tehtyä, ei siis ollut itsestään selvä asia. Palautteen mukaan portfolio täytti hyvin sille asetetut tavoitteet, etenkin kun tämä kaikki oli vielä koko organisaatiossa harjoittelun asteella. Oli hyvä, että portfolio ei rönsyillyt liikaa, vaan siihen oli laitettu vain oleellisia poimintoja pedagogisesti mielekkäästä toiminnasta. Oli ymmärrettävää, että kaikesta toiminnasta ei voitu ottaa kuvia, koska en ollut kaikessa toiminnassa mukana. Onneksi loppuvaiheessa muutkin ottivat kuvia enemmän ja enemmän.

Kuvaaminen ja kuvat kiinnostivat lapsia erittäin paljon. Materiaalia saatiin runsaasti ja se onko kaikki käyttökelpoista, ei ole oleellista, vaan itse tekeminen on tärkeintä. Suurta osaa kuvista ei voi laittaa portfolioon, vaan sitä katseltiin arjen lomassa tai vaikka piirillä yhdessä. Vaikka kuvia tuli paljon lasten kuvatessa ja mukana on pienemmillä lapsilla monta kuvaa esimerkiksi lattiasta, nämä kuvat on helppo poistaa myöhemmin. Tila ei loppunut kertaakaan kesken. Onkin hyvä siirtää parhaat kuvat pian portfolioon, niin ei tarvitse varoa käyttökelpoisten kuvien poistamista erehdyksessä.

Portfolioon tekeminen oli siis lähes yksinomaan minun harteillani. Tämä oli huono tilanne. Toisaalta näin opinnäytetyön tekemisen kannalta se minua haitannut, koska sain vapaat kädet toteuttaa sitä miten halusin. Pystyin myös tekemään portfolioa vähitellen omaan tahtiini ilman suurempia aikapaineita. Riitti, että se saatiin riittävän valmiiksi huoltajille julkaisua varten. Toisaalta suunnittelussa olisi ollut suotavaa huomioida enemmän etukäteen, mikä toiminta nostetaan portfolioon. Silloin se olisi toiminut dokumentaationa, ei vain toiminnasta, vaan suunnitelman ja toiminnan pedagogisen tavoitteen toteutumisesta. Vasta silloin sen hyöty olisi saatu esiin toiminnan arviointivälineenä parhaiten. Tällä työnjaolla oli tyytyminen siihen kuvamateriaaliin, mitä milloinkin oli saatavilla.

Lasten kanssa tekeminen parani koko ajan toimintakauden edetessä. Aika loppui kuitenkin kesken sen suhteen, että lasten osallisuus olisi noussut tavoitteen tasolle. Pelkkä kevätkausi ei tähän aivan riittänyt. Uskon kuitenkin, että jos kuvausharjoitukset olisi aloitettu jo syksyllä, olisi lasten osallisuus noussut huomattavasti isompaan rooliin. Myös huoltajien osallisuus olisi noussut suurempaan rooliin, kun portfolioa olisi lähetetty koteihin säännöllisesti. Lapset olisivat voineet katsoa portfolioa kotona ja keskustella vanhempien kanssa siitä mitä päiväkodissa on tapahtunut. Huoltajilta olisi voinut tulla palautetta suoraan tietystä toiminnasta tai yleisemmin esimerkiksi toiminnallisten toiveiden muodossa.

5 Pohdinta

5.1 Toiminnallisen opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Eettisyyden kannalta voidaan pohtia sitä, kenellä oikeastaan on valta päättää mitä lapsesta julkaistaan ja missä tilanteessa häntä on eettisesti perusteltua kuvata. Jos ajatellaan pedagogista dokumentaatiota, dokumentti on vain viipale todellisuudesta, oma tulkinta vaikuttaa siihen mitä valitaan, joten se ei ole objektiivinen työkalu. Parhaimmillaan saadaan tietoa vain joistakin asioista. Asiaa voi lähestyä subjektiivisesti miettimällä, miten vaikkapa itse haluaisi tulla dokumentoiduksi päivän aikana. Voisi myös pohtia, mikä oikeus kasvattajilla on mennä lasten yksityisiin asioihin ja leikkeihin. Dokumentoinnissa pitää olla hienotunteinen, koska siinä aina tunkeudutaan toisen elämään. Dokumentointi tulisi olla hyvántahtoista, eikä kriittistä. Tarkoitus on saada tietoa, joka auttaa lasta ja edesauttaa vuorovaikutusta. Tärkeää on dokumenttien tulkitseminen, eli lapsen tulee voida vaikuttaa siihen, miten niitä tulkitaan. Totuus asuu monien tulkintojen rikkaudessa ja merkitys syntyy eri tulkintojen “keskustellessa” keskenään. Tärkeintä on löytää se mikä tällä hetkellä on tärkeää, mistä olisi lapselle tai lapsille eniten hyötyä varhaiskasvatuksessa. (Rintakorpi 2018.)

Tulee myös huolehtia, ettei lasten omaa tallentamista käytetä kiusantekoon. Siksi onkin hyvä valita kuvat yhdessä, etenkin jos on epävarmaa, haluaako lapsi jotain tiettyä leikkiä muiden

nähtäväksi. Vaikka lapsilla olisi hauskaa kuvatessa, ei se välttämättä tarkoita, että tämä hetki halutaan jakaa portfolioon. Lasten omaa tahtoa täytyy kunnioittaa tällaisessa tilanteessa.

Tietosuojasta huolehtiminen on myös tärkeää. Dokumentit eivät saa joutua väärään paikkaan, josta ne voisivat olla saatavilla eri tavoin, kuin huoltajilta on saatu lupa. Tiedostojen jakamisessa tulee olla tarkkana. Tulee myös huolehtia siitä, että vain luvan allekirjoittaneiden huoltajien lapset ovat kuvissa näkyvillä. Henkilötietoja ei kerätä eikä tallenneta.

Ryhmäportfolioon tarvitaan jokaisen huoltajan suostumus, koska siinä saattaa näkyä lapsen tunnistettava kuva. Huoltajalla on mahdollisuus antaa lupa tai kieltää se perustietolomakkeella, joka täytetään lapsen aloittaessa ryhmässä. Huoltajalla on oikeus tarkastaa lasta tai itseään koskevat tiedot, vaatia ne tarvittaessa korjattavaksi tai poistettavaksi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti. Ryhmäportfolioa säilytetään Helsingin kaupungin suojatussa ympäristössä pilvipalvelussa. Koska portfolioon kerätty materiaali on osa varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan arviointia ja kehittämistä, on se päiväkodin johtajan ja henkilöstön katseltavissa. (Ryhmäportfolio-asiakastiedote 2020, 1.)

Tämän opinnäytetyön luotettavuus nojautuu paljolti käytettyihin lähteisiin, joista tietoperusta on koottu. Toiminnan toteuttaminen tapahtui työsuhteen aikana, joten toiminnan luotettavuutta määrittelee työlainsäädäntö ja työsopimus. Tärkein anti toiminnan raportoinnissa on mielestäni omien käytännön kokemusten arviointi ja pohdinta, sekä näiden siirtäminen lukijalle. Omat tulkintani ja kokemukseni lukija erottaa tekstistä lähdeviitteen puuttumisena. En pitänyt toiminnasta päiväkirjaa, mutta käytössä oli jokaviikkoiset viikkokirjeet huoltajille, joiden kirjoittamiseen luonnollisesti osallistuin laajassa mitassa. Otetut valokuvat ja itse portfolio toimivat myös muistin apuvälineinä loistavasti. Pääpaino raportissa on omilla toiminnasta saaduilla havainnoilla, joista nousevien päätelmien kutominen yhteen lähdeaineiston kanssa luo mielestäni luotettavan opinnäytetyön.

5.2 Tuotoksen tarkastelu

Portfolio lähetettiin huoltajille pdf-tiedostona, johon oli koottu kaikki tehdyt diat. Se ei ole julkinen dokumentti, vaan se jaetaan ainoastaan huoltajille. Tämän takia se ei ole tämän opinnäytetyön yhteydessä tarkasteltavissa julkisesti. Epäselvyyttä oli siitä saako lapsista julkaista tunnistettavia kuvia. Ohjeistuksessa oli mainittu, että tunnistettavia kuvia saa olla, mikäli huoltaja on antanut siihen kirjallisen luvan. Tällainen lupa oli lähes kaikilla lapsilla. Silti tässä päiväkodissa varmuuden vuoksi päätettiin lähettää kuvat tunnistamattomina. Tämän takia käsittelin kuvat niin, ettei lapsia voi tunnistaa. Portfolio täytti sille asetetut muodolliset tavoitteet. Siinä voidaan seurata kronologisesti ryhmän toimintaa ja sille asetettuja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita. Kuvat olivat toisinaan improvisoituja pikaisesti talteen otettuja väläyksiä. Toisaalta myös valmiiksi suunniteltuja kuvia oli mukana. Kuvaaminen ei ollut aina tarpeeksi tärkeässä asemassa arjen touhuissa. Lasten kuvat olivat yllättävän hyviä toiminnan esiintuomiseen.

Voidaan perustellusti tarkastella, miten tällainen portfolio sitten täyttää sille asetetut tavoitteet. Samalla esiin nousevat arjen rakenne ja resurssit. Ne voivat nimittäin merkittävästi rajoittaa tai jopa estää tavoitteiden saavuttamista. Mielestäni joudutaan tekemään kompromisseja käytännön syistä. Näitä ovat henkilökunnan poissaolot, vanhentuneet toimintatavat ja -kulttuuri, joka ei tue lasten osallisuutta. Jos portfolion tekeminen ei sulaudu päiväkotipäivän arkeen luontevasti, se on enemmän tai vähemmän todellisuudesta irti oleva dokumentti, jonka merkityksellisyys on helposti melko vähäinen.

Jos mietitään ketä tai keitä portfolion tekeminen oikeastaan palvelee, voidaan päätyä kahteen vastaukseen. Yhtäältä tarkoitus on, että se on osa pedagogista dokumentointia ja toisaalta viestintäväline huoltajille. Nämä kaksi portfoliolle asetettua tehtävää ovat kuitenkin hyvin erilaisten vaatimusten jatkuvassa myönnytysten vastavoimakentässä. Yhtäältä huoltajille suunnattu viestintä tulee olla selkeää ja pelkistettyä, toisaalta pedagoginen dokumentointi voisi olla puolestaan hyvinkin seikkaperäistä datan keruuta. Tähän voi vielä lisätä lasten kanssa tehtävä dokumentaatio kolmantena vaatimusakselinä. Jos tämän toiminnallisen opinnäytetyön tuotosta tarkastellaan näiden kolmen vaatimuksellisuuden valossa, voidaan nähdä, että kaikki alueet eivät toteutuneet tasapainoisesti. Mielestäni tuotos palvelee hyvin huoltajille tarkoitettua viestinnän tarpeita ja pyrkimyksiä. Se avaa tässä tehtävässään sopivasti pedagogisia tavoitteita ja niiden toteutumista. Toisaalta tähän sen pääasiallinen tehtävä onkin, jos tarkastellaan nimenomaan kyseistä dokumenttia. Sen jäädessä piiloon, mitä kulissien takana tapahtui ja miten käyttämättä jäänyt dokumentointi vaikutti arjessa, rajautuu tuotoksen ulkopuolelle. Itse tuotos, eli pdf-tiedosto, jota kutsutaan

digitaaliseksi ryhmäportfolioksi, on erittäin hyvin sen tavoiteltua tarkoitusta palveleva kokonaisuus.

Lapset kasvavat ja kehittyvät toimintakauden aikana paljon ja se on selvästi nähtävissä dokumenteissa. Sen pohtiminen, onko portfolio tarpeellinen vai onko se aika jäykkä muodoltaan, nosti esiin ajatuksia vaihtoehtoisesta lähestymistavasta. Ei ehkä välttämättä tarvitse olla vain yksi kiinteä tiedosto, jossa kaikki dokumentaatio on kerättyä. Voisi olla tiedostoja, joita hakea hakusanoilla, tai ihan vain päivämäärän mukaan. Ehkä olisi riittävä aikamääre sekin, että tämä tapahtui silloin syksyllä. Lapset kyllä näkevät tapahtuneen muutoksen. Vaikuttaa siltä, että dokumentoinnin ei siis tarvitse välttämättä olla kiveen hakattu virallinen julkaisu. Se voisi olla myös pirstaleinen ja elävä dokumentisto. Toisaalta digitaalinen ryhmäportfolio kiinteänä päädokumenttina sitoo ajan aikuiselle paremmin hahmotettavaan muotoon. Aikajana on looginen tapa käsitellä menneitä tapahtumia. Mielestäni nämä kaksi lähestymistapaa tukevat toisiaan. Pitkän aikavälin janamainen hahmottaminen voi olla lapsille hankalaa. Lapsi saattaa kylläkin muistaa yksittäisiä tapahtumia ja verrata niitä nykyhetkeen. Tällainen yksinkertaisempi vertailu voisi tuoda lapselle oppimisen ja kehittymisen näkyväksi paremmin kuin pitkä portfolio. Minulla heräsi ajatuksia siitä, voiko vasun osa-alueita pilkkoa pieniksi palasiksi ja esitellä niitä tietyn toiminnan ainoana tarkoituksena ja onko vasun avaaminen huoltajille tällä tavoin oleellista. Se sisältää mielestäni runsaasti keinotekoisia rajaamista. Se on representaatio ja vaatii medialukutaitoa myös huoltajilta. Toisaalta huoltajat varmasti osaavat arvostaa pitkän ajan dokumenttien tuomaa muutoksen näkyväksi tekemistä.

Omasta mielestäni digitaalinen ryhmäportfolio onnistui kaiken kaikkiaan varsin hyvin. Se oli ohjeistuksen mukainen ja se avasi huoltajille toiminnan taustalla olevaa pedagogista suunnittelua. Se oli hyödyllinen myös itselle, koska siitä näki mitä oli tehty ja mitä toimintaa olisi voinut olla enemmän.

5.3 Jatkokehittämisaiheet

Tiettyjä alueita nousi selkeästi esiin jatkokehittämisen kannalta. Osallisuus toteutuisi paremmin, jos portfolion tekeminen olisi rakenteellisesti suunniteltuna toiminnassa, eikä jäisi vain irralliseksi lisukkeeksi toiminnan oheen. Teknisistä ratkaisuista suuri älytaulu olisi mielestäni tärkein lisäys toiminnan kehittämisessä myös osallisuuden toteutumisen

näkökannalta. Tärkeä muutos olisi myös koulutuksen lisääminen ja väkevä pedagoginen johtajuus, jolla saataisiin yleiseen tietoisuuteen dokumentoinnin tärkeys ja sen jatkuvan kehittämisen välttämättömyys.

Kuvaajan rooli lapsilla voisi olla selkeämpi ja integroituna osana arkeen. Esimerkiksi joka viikolla voisi yksi lapsista toimia vuorollaan kuvaajana, joka ottaisi sen viikon kuvat. Lapsen nimi näkyisi lopullisessa portfolioissa hänen ottamiensa kuvien yhteydessä, koska tietyn päivän aikana olisi aina kuvaaja tiedossa. Viikkorytmiin voisi sisällyttää portfoliojen tekemisen perustoimintoja, esimerkiksi maanantaisin voitaisiin katsoa kuvia edelliseltä viikolta ja valita niitä portfolioon. Portfolioon dokumentoitavat teemat sovittaisiin tiimissä yhdessä etukäteen viimeistään edellisen viikon viikkopalaverissa. Voitaisiin reagoida lasten mielenkiinnon kohteisiin ja aloitteisiin aktiivisesti, mutta samalla koko tiimillä olisi selvillä mitä toimintaa tuodaan portfolioon, eli mikä on se kaikkein oleellisin sisältö ja miten se on perusteltu pedagogisesti. Tiimin viikkopalaverissa portfolioa voitaisiin käydä nopeasti läpi ja dokumentoitua materiaalia hyödyntää tulevan toiminnan suunnittelun ja arvioinnin tukena. Myös lasten ottamia kuvia voisi katsoa tiimissä ja löytää mielenkiinnon kohteita, joita nostaa suunnitellusti mukaan toimintaan. Olisi hyvä myös jakaa tehtävät niin, että olisi etukäteen selvillä kuka ohjaa toimintaa ja kuka kuvaa. Myös lasten kuvaajana toimiminen voitaisiin sopia etukäteen ja pohtia sitä myös pedagogisesta tulokulmasta, eli miten kuvaaminen rikastuttaa toimintaa kussakin tilanteessa. Näin olin toiminut ensimmäisten kuvausharjoitusten kanssa, kun sisällytin värien ja muotojen oppimisen mukaan laitteen käyttämisen opetteluun. Pedagogiset mahdollisuudet ovat valtavat ja yhä vain kasvavat teknologian kehittymisen myötä.

Hyvä lisä portfoliojen tekemiseen yhdessä olisi iso älytaulu. Osallisuus toteutuisi välittömästi ja konkreettisesti, kun näkisi omat kuvansa suurella älytaululla. Älytaulu ei ole iso sama asia, kuin iso televisio. Älytaulussa on kosketusnäyttö, jolla lapset voisivat tutkia kuvia älytaulun näytöllä. Se olisi lasten aktivoija ja avain, jolla he pääsevät mediasisällön tuottamisessa uppoutumaan ryhmänä yhteisiin tuotoksiin. Koska koko ryhmä voisi osallistua kuvien valitsemiseen, se olisi myös yhteisöllisyyden avaaja. Tabletin pieni ruutu ei tähän sovellu. Vanhojen käsitysten purkaminen siitä, että ruutu on televisio, eli jotain mitä passiivisena seurataan ja otetaan vastaan se sisältö mitä siitä sattuu tulemaan, voitaisiin purkaa. Sen sijaan omat sisällöt ja niiden tuottaminen nousisivat tärkeämpään rooliin.

Näkisin, että tekninen kehitys pakottaa myös varhaiskasvatuksen kentän omaksumaan uusia teknisiä toimintatapoja. Tämä johtaa mielestäni siihen, että kouluttamisen merkitys korostuu päiväkotimaailmassa entisestään. Tässä ei kuitenkaan riitä pelkkä laitteiden käyttötaidon omaksuminen, vaan tekniikan kanssa sinuiksi tuleminen niin vahvasti, että kehittämisen ydin siirtyy pedagogisten ratkaisujen ja toimintatapojen alueelle. Tämä vaatii mielestäni vahvasti koulutusta koko henkilökunnalle pedagogisesta näkökulmasta, eikä pelkkä tekninen ohjeistus tähän missään tapauksessa riitä. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan näkyväksi tekeminen ja uusien toimintatapojen löytyminen vaatii laajaa yhteistyötä. Tätä Helsingin kaupungilla on toki tehtykin. Mielestäni kuitenkin pedagoginen johtajuus on avainasemassa siinä, että digitaaliset pedagogiset työvälineet saadaan luontevasti mukaan yksikön toimintasuunnitelmaan. Tarkoitin tällä sitä, että niiden merkitys pedagogiikalle olisi selkeästi avattu ja myös huoltajille olisi annettu konkreettinen lupaus toiminnan toteuttamisesta ja siitä, miten se käytännössä lapsen päiväkotiarjessa näkyy. Tästä ne voitaisiin sitten jokaisen varhaiskasvatuksen opettajan pedagogisen vastuunottamisen kautta saada juurtumaan myös jokaiseen tiimiin ja edelleen jokaisen lapsen mahdollisuudeksi oppia ja kehittyä aktiivisena toimijana digitaalisuuden tuovien mahdollisuuksien osajana. Tämä olisi omien havaintojeni mukaan kuitenkin aivan valtava toimintakulttuurin muutos, mutta uskon että siihen päästään tulevien vuosien aikana.

Lähteet

Painetut

Kervin, L. & Comber, B. 2020. Early years teachers' work and play with multiliteracies.

Teoksessa Kumpulainen, K. & Sefton-Green, J. Multiliteracies and early years innovation: Perspectives from Finland and beyond. London ; New York: Routledge, 21-41.

Kumpulainen, K. & Sefton-Green, J. Multiliteracies and early years innovation: Perspectives from Finland and beyond. London ; New York: Routledge

Luukka, M-R. 2019. Tekstien lukijasta ja kirjoittajasta monilukutaituriksi. Teoksessa Räsänen, M., Harmanen, M. & Hartikainen, M. Monilukutaitoa oppimassa. Helsinki: Opetushallitus, 33-39.

Rintakorpi, K. & Vihmari-Henttonen, E. 2017. Tää on meidän maailma!: Pedagoginen dokumentointi varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Lasten Keskus.

Roos, P., Nurhonen, L. & Viitanen, E. 2018. Lasten ja aikuisten yhteisellä osaamisen polulla. Teoksessa Kangas, J., Vlasov, J., Fonsén, E., Brotherus, A. & Heikka, J. Osallisuuden pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa: 2, Suunnittelu, toteutus ja kehittäminen. Tampere: Suomen varhaiskasvatus ry, 82-93.

Sintonen, S. 2018. Mediakasvatus varhaisvuosina: mukaan dynaamiseen esittämisen virtaan?. Teoksessa Kangas, M., Pönkä, H., Rasi, P., Räikkä, J., Sintonen, S., Suonsivu, K., Willman, V. Mediakasvatuksen käsikirja. Unipress, 81-97.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Sähköiset

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma. Helsingin kaupunki, Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala. Viitattu 7.3.2020.

https://www.hel.fi/static/liitteet-2019/KasKo/vare/Helsinki_Vasu_FI.pdf

Kasvatus ja koulutus Toimintakertomus 2018. Helsingin kaupunki. Viitattu 8.3.2020.

<https://www.hel.fi/static/liitteet-2019/KasKo/toimiala/kasko-toimintakertomus-2018.pdf>

Pedagoginen dokumentointi. Opetushallitus. Viitattu 7.3.2020.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pedagoginen-dokumentointi>

Portfoliopedagogiikkaa Arabiasta: Marianna. 2019. Helsingin kaupunki. Viitattu 8.3.2020.

<https://www.youtube.com/watch?v=XT7RrzaXAKU>

Portfoliopedagogiikkaa Helsingistä!. 2019. Helsingin kaupunki. Viitattu 8.3.2020.

<https://www.youtube.com/watch?v=Fufdyk8TGrw>

Rintakorpi, K. 2018. OSA III Eettiset ja tietosuojakäytännöt. Eettisiä näkökulmia, Kati Rintakorpi. Opetushallitus. Viitattu 8.3.2020.

<https://www.youtube.com/watch?v=gWzqJVWPiTO>

Tieto- ja viestintäteknologia Helsingin varhaiskasvatuksessa. 2021. Helsingin kaupunki. Viitattu 6.10.2021.

<https://helmi.hel.fi/kasko/oppiminen/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/varedigi/Sivut/default.aspx>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Opetushallitus. Viitattu 7.3.2020.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Vilka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä. PS-Kustannus. E-kirja. Viitattu 10.10.2021.

<https://www.ellibslibrary.com/fi/book/9789523701236>

Digitaalinen ryhmäportfolio. (Digitaalinen ryhmäportfolio.pptx). 2019. Helsingin kaupunki. PowerPoint-tiedosto.

https://docs.google.com/presentation/d/1_3IGLN9LyPnAdq3L46BZCSXs97P_29kM/

Ryhmäportfolio, Ohjeet. (Ohjeet_Ryhmäportfolio.pdf). 2021. Helsingin kaupunki. Pdf-tiedosto.

http://helmi.hel.fi/kasko/oppiminen/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/varhaiskasvatussuunnitelma/PublishingImages/Sivut/default/Ohjeet_Ryhmäportfolio.pdf

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen pedagogisen dokumentoinnin kokonaisuus. (Pedagogisen dokumentoinnin kokonaisuus.pdf). 2021. Helsingin kaupunki. Pdf-tiedosto.

[http://helmi.hel.fi/kasko/oppiminen/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/varhaiskasvatussuunnitelma/Documents/Pedagogisen dokumentoinnin kokonaisuus_Koulutusmateriaali.pdf](http://helmi.hel.fi/kasko/oppiminen/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/varhaiskasvatussuunnitelma/Documents/Pedagogisen_dokumentoinnin_kokonaisuus_Koulutusmateriaali.pdf)

Kuvat

Kuva 1: Portfolio työn alla PowerPointissa.....	20
Kuva 2: Esimerkkidia - Portfolion etusivu	21
Kuva 3: Esimerkkidia - Portfolion kuukausi-välisivu	21
Kuva 4: Esimerkkidia - Toimintakauden aloitus	22
Kuva 5: Esimerkkidia - Puutarha ja kierrätys	23
Kuva 6: Esimerkkidia - Jumppa, loruhetki ja tabletti	23

Taulukot

Taulukko 1: Viikko 3.....	24
Taulukko 2: Viikko 4.....	25
Taulukko 3: Viikko 5.....	26
Taulukko 4: Viikko 6.....	27
Taulukko 5: Viikko 7.....	29
Taulukko 6: Viikko 8.....	30
Taulukko 7: Viikko 9.....	31
Taulukko 8: Viikko 10	33
Taulukko 9: Viikko 11	34
Taulukko 10: Viikko 12.....	34
Taulukko 11: Viikko 13.....	35
Taulukko 12: Viikko 14.....	37
Taulukko 13: Viikko 15.....	37
Taulukko 14: Viikko 16.....	38
Taulukko 15: Viikko 15.....	39
Taulukko 16: Viikko 18.....	40
Taulukko 17: Viikko 19.....	41
Taulukko 18: Viikko 20.....	42
Taulukko 19: Viikko 21.....	43

Liitteet

Liite 1: Lupa tutkimusta varten	57
Liite 2: Vasutarrat	58

Liite 1: Lupa tutkimusta varten

Lupa tutkimusta varten

Lapsenne varhaiskasvatusyksikössä toteutetaan toiminnallinen opinnäytetyö, jonka aiheena on digitaalinen portfolio. Pyydän lupaa toteuttaa tutkimusta tästä toiminnasta. Tutkimusta varten tehdään lasten kanssa portfolioa ja tästä tehdään päiväkirjaa. Tutkimuksen kohteena on työskentelytapa, jossa pyritään osallistamaan lapsia portfoliojen sisältöjen tuottamisessa. Tutkimuksessa ei tarkastella yksittäisiä lapsia, eikä tallenneta henkilötietoja.

Opinnäytetyö tehdään Laurea-ammattikorkeakouluun ja sen raportti julkaistaan Theseuksessa. Ketään tutkimukseen osallistunutta ei voida missään olosuhteissa identifioida raportin perusteella.

Opinnäytetyön tekijä sitoutuu noudattamaan tutkimuseettisen neuvottelukunnan linjauksia tutkittavien identiteetin suojaamisesta, aineiston eettisestä käsittelystä ja asianmukaisesta tuhoamisesta tutkimuksen päätyttyä. Tutkimuksen aineisto säilytetään luottamuksellisesti ja se käsitellään anonyymina. Aineistoa ei missään tapauksessa tulla luovuttamaan kolmansille osapuolille tai käyttämään mihinkään muuhun kuin luottamukselliseen tutkimustarkoitukseen.

Jos tutkimuslupaa ei anneta, se ei vaikuta millään tavalla lapsen osallistumiseen portfoliojen tekemiseen.

Opinnäytetyön tekijänä toimii Pekka Jaakkola. Hän antaa mielellään lisätietoja tutkimuksesta.
pekka.jaakkola@student.laurea.fi

Annan luvan tutkimusdatan keruuseen portfoliojen tekemisestä, johon lapseni osallistuu

En anna lupaa tutkimusdatan keruuseen portfoliojen tekemisestä, johon lapseni osallistuu

Päivämäärä: _____

Allekirjoitus ja nimenselvitys: _____

Liite 2: Vasutarrat

Oppimisen alueet**Ilmaisun monet muodot****Kasvan, liikun ja kehityn****Kielten rikas maailma****Minä ja meidän yhteisömme**

Helsinki

Tutkin ja toimin ympäristössäni**Laaja-alainen osaaminen****Ajattelu ja oppiminen****Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot****Monilukutaito ja tvt-osaaminen****Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu****Osallisuus ja vaikuttaminen****ESIOPS: tvt-osaaminen**

Helsinki